

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, M.DCCXI

Disputatio II. De circumstantijs Decretorum Pontificiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84777](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84777)

DISPUTATIO II.

De circumstantijs Decretorum Pontificiorum.

SECTIO I.

An Decreta Alexandri VII. & VIII. & Innocentij XI. sint ex Cathedra, an non?

§. I.

Fundamenta dubitandi.

SUMMARIUM.

Aliqui volunt non esse nisi a Papâ ut capite Inquisitionis Rom. n. 1. & 2.

Infallibilitas non convenit Papæ, nisi ut loquenti ex Cathedra, n. 3.

Ea nulli Congregationi convenit, ibid.

Non est de Fide omne, quod dixit D. August. ibid.

Eximia Divi Aug. de se loquentis modestia, n. 5.

Summa absurda, si dicta Decreta non sunt a Papâ, n. 6.

Fundamenta opposita, n. 7. 8.

Hispana Inquisitio quando instituta, Romana quando? n. 10.

N. 1.

UDIVI, & legi, aliquos non vulgaris doctrinæ viros, & quidem non esse paucos, colligi potest ex Lumbier tom. 1. in annotatione ad decretum Innocentij, & ex P. Moya tom. 1. d. 8. quæst. 6. per totam, sed præcipue à n. 25. & ex P. Card. tom. 4. disp. 1. n. 99. cum enim hi DD. diverlis in Regnis, & Universitatibus vixerint, videtur in quolibet non defuisse, qui sequentem doctrinam docuerint. Dicunt ergo Decretum Innocentij, & utriusque Alexandri (eo modo, quo de Decreto Urbani

Lumb.

P. Moy.

P. Card.

N. 2.

Velasco.

Castala.

Delgad.

VIII. damnantis duplex pro unâ Missâ stipendium, & esse licitum partem stipendij sibi retinere, datâ alterâ parte alteri Sacerdoti, ut celebret, docuerunt expressè Velasco, Castala, Delgadillo apud Moyam tom. 1. tr. 3. l. c. n. 2.) dicunt, inquam, dictum non esse ex Cathedra, seu non esse Decretum Alexandri, & Innocentij, ut Pontificum, sed esse eorum Pontificum, ut sunt Caput Inquisitionis Romanæ, cujus autoritas licet sit in præcipiendo efficax, seu obliget in conscientia, non minùs ac alterius Principis, non tamen est in declarando infallibilis; infallibilitas enim non est privilegium nisi Papæ ut loquentis ex Cathedra, aut legitimi Concilij Generalis, ut certum est apud omnes, ait

N. 3.

P. Card.

P. Card. tom. 1. d. 9. n. 181. adeoque merito

tò P. Giballinus lib. 5. de Scientiâ Canonica cap. 4. quæst. 6. n. 25. rejicit Gravinam tom. 4. contr. 5. art. 5. pag. 110. dicentem omnes Romanas Congregationes, Inquisitionis, Rituum, & alias errare non posse, esto hunc domesticum M. Jo. Mart. de Prado tr. 7. de Penitentia quæst. 3. dub. 2. n. 41. interpretetur locutum de toto Collegio Cardinalium, & in doctrinâ fidei, quod piè credi potest non defecturum à fide: verum si M. Gravinæ hoc tantum docet, nihil speciale docet; nam piè etiam credi potest nullam integram Religionem, aut Universitatem defecturam fide: cur ergo tam magnificè extollit infallibilitatem, quæ tota requiritur ad piam credulitatem, & cuique Religioni, aut Complutensium, vel Salmaticenium Academiæ aptari potest? Similiter meritò Abulenſis in Defensorio p. 2. cap. 81. quem sequitur Em. Aguirre, tom. 1. in S. Anselm. d. 2. & tom. 3. d. 136. sect. 2. & 3. rejicit aliquos modernos eâ tenacitate S. Augustino addictos, ut dixerint esse de fide, quicquid Augustinus scripsit in libris de Gratiâ; & idem Alexander VIII. rectè damnavit has duas, Futilis, & toties convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium Œcumenicum autoritate, atque in fidei questionibus decernendis infallibilitate. Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clarè fundatam, illam absolvi potest tenere, & docere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam. Illa enim damnatur, quia negat Papæ infallibilitatem extra Concilium; hæc damnatur, quia illam concedere videtur Augustino. Vid. citatum Aguirre, & Herinx tom. 2. tr. 6. de Gratiâ §. 4. in Prolegomenis. Immo lege eundem S. Augustinum de se lo- S. Aug. quentem lib. de Bono perleverantiæ cap. 21. ubi ait: Neminè vellem sic amplecti omnia mea, N. 5. ut me sequatur, nisi in ijs, in quibus me non errare perspexerit. Nam propterea nunc facio libros (loquitur de libris Retractionum, quos tamen non perduxit ad finem) in quibus opuscula mea retractanda suscepì, ut nec me ipsum in omnibus me secutum fuisse demonstrarem. Hæc D. Augustinus modestissimè de se sentiens, quia omnium doctissimus.

P. Gib.

Gravin.

M. Mart.

Abulenſis

Em.

Aguirre

N. 4.

Alex.

VIII.

Herinx

S. Aug.

N. 5.

Cum ergo, ut dixi, non desint aliqui, qui N. 6. velint dicta Pontificum decreta non esse ab illis, ut Magistris totius Ecclesiæ, sed ut Capitibus Rom. Inquisitionis, operæ pretium duxi

duxi hanc quaestionem ex professione agitare; si enim Decretum Innocentij ex. gr. (idem dic de alijs) est ab Innocentio ut Capite Rom. Inquisitionis, sequitur primò, quod ubi hæc locum non habet, non obligabit. Secundo, quod non erit omnino certum, si fide Divina, ut docui, si certitudine Theologica, ut docent alij, esse illicitum quod Papa declarat illicitum, sed ad summum erit moraliter certum, eo modo, quo est tantum moraliter certum opinionem damnatam ab Inquisitione ut improbabilem, esse talem, non autem erit infallibile; atque adeo poterit saltem successu temporis apparere argumentum aliquod, quod hanc damnationem enervet. Tertiò, quia actum erit de omni eo, quod in favorem Papæ adducitur, & de obligatione non opinandi oppositum sine hæresi, aut errore in fide; erit enim de subiecto non supponente, & quotquot docent hoc decretum esse Innocentij, ut puri Præsides Inquisitionis universales Rom. ridebunt nostra argumenta, immò actum erit de Decretis Alexandri VII. damnantis 45. propositiones, de Decreto Clementis VIII. damnantis absolutionem inter absentes, Urbani VIII. damnantis duplex pro una Missa stipendium, nullum enim, ait P. Moya *tom. 1. tr. 3. d. 8. quest. 6.* ex illis decretis publicatum est in Hispania: ergo in Hispania nulla erit obligatio repudiandi opiniones à Clemente VIII. Urbano VIII. & Alexandro VII. damnatas; etsi enim daretur leges Pontificias obligare etiam, ubi non sunt promulgatae, (de quo *Sell. sequenti*) negabunt tamen has esse leges Papæ ut Pastoris universalis, sed ut Capitis Inquisitionis Romanæ. Jam audiamus fundamenta hujus opinionis, quæ nuper Complutensis suis Auditoribus dictavit.

N. 7. Argumentum est: quia decretum certò Pontificium non solet emanare ab Inquisitione, nec à Papa, ut Præsides illius, nec ab Inquisitionis Notario subscribi; immò quid amplius desiderari potest ad decretum, ut certo non sit Pontificium, sed sit à Papâ, ut Præsides Inquisitionis Romanæ, quàm quòd sit à Papâ in Generali Inquisitione Præsidente, & quòd opiniones damnatæ subiectæ fuerint DD. Cardinalibus contra hæreticam pravitatem, & quòd idem decretum sit à Romanæ Inquisitionis Notario subscriptum: sed decretum Innocentij est tale, ut constet, tum ex titulo, ait enim, *Decretum SS. D. N. Innocentij XI. in Generali Congregatione S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis*; tum ex procemio, ait enim opiniones damnatas subiectas fuisse Em. DD. Cardinalibus contra hæ-

Tom. I.

reticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus tum ex fine decreti, subscribitur enim nomē Notarij S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis: ergo illud Decretum Innocentij non est Pontificium, est enim à Papâ, ut Præsides Inquisitionis Romanæ: ergo non obligat, nisi Inquisitionis Romanæ subiectos.

Confirmat primò: Decreta certò Pontificia hoc tenore incipiunt, *Ad perpetuam rei memoriam*, & subscribuntur à Datario, ut patet in Bullis: sed Decretum Innocentij, & Alexandri VII. & VIII. incipit, *In Congregatione Generali S. Romanæ, & Universalis Inquisitionis habitâ in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram SS. D. N. Innocentio* (idem dic de Decretis utriusque Alexandri) *Divinâ Providentiâ Papa XI. ac Em. & Rev. DD. S. Rom. Ecclesie Cardinalibus, in totâ Republicâ Christianâ adversus hæreticam pravitatem Generalibus Inquisitoribus à Sede Apostolicâ specialiter deputatis*: ergo clarè conitat, quod ea decreta lata sint in dictâ Congregatione à Papâ, ut Præsides illius.

Confirmat secundo: Si decreta Alexandri, & Innocentij essent Pontificia, non egerent, ut omnes etiam Inquisitioni Hispaniæ immediate subiectos obligarent, saltem quatenus declaratoria sunt, promulgari in Hispaniâ; qui enim tuentur leges Papæ non obligare, nisi ubi sunt promulgatæ, intelligunt tantum, & loquuntur de legibus Papæ ut præceptivis, non autem ut declarativis; aliâs definitiones Tridentini non obligant, ubi Tridentinum non est promulgatum, quod est hæreticum: sed dicta decreta eguerunt aliâ, quàm Romanâ publicatione, saltem, ut obligarent Hispanos: (quorum Inquisitionis Tribunal non tantum est quin-quaginta novem annis antiquius Romano, & est etiam Supremum, ait Lumbier *tom. 1. n. 461.* Romanum enim, ait M. Mart. de Prado in Theol. Mor. cap. 3. de Legibus *quest. 7. n. 9.* institutum fuit à Paulo III. anno 1542. Hispana autem Inquisitio instituta fuit anno 1483. aiunt Paramus *lib. 2. de Origine Officij S. Inquis. titulo 2. cap. 1. & Carenæ de Officio S. Inquisit. p. 1. tit. 3. & 5. fusc*) ut expressè tradit apud P. Moyam *n. 21.* Leander à Murcia *tom. 2. lib. 4. d. 1. & 3.* & alibi, ubi nunc probat, nunc supponit decreta Alexandri VII. post quæ scripsit, non obligare Hispanos, quia in Hispaniâ non fuerunt promulgata, & docet aliquas ex damnatis ab Alexandro, ut videri potest apud Torrec. *diff. 3. a. n. 3.* qui citat loca, & opiniones Murciæ, & alias, quas Gavarrî in sua Praxi docuit post eadem Alexandri decreta.

D

creta.

N. 8.

N. 9.

Lumb.
M. Mart.Param.
Carenæ

Murci

Torrec.
Gavarrî

N. creta. Addi potest, quòd si Decretum Innocentij est Pontificium, cur Innocentius petijt à Generali Inquisitore Hispano, quòd ille suo, non autem Rom. Pontificis nomine, propositiones à se Romæ damnatas suo edicto in Hispaniâ damnet: certè si esset Pontificium, non egeret saltem ut declaratorium aliâ promulgatione, & multò minùs aliâ prohibitione: sed Innocentius petijt hoc ab Hispano Inquisitore, qui suo, non autem Papæ, nomine decrevit, & præcepit, ut Hispani implerent Decretum Innocentij, quòd sanè pliusquam otiosum esset, si Innocentij Decretum esset Pontificium, non minùs, ac si Parochus suis ovibus præciperet ea, quæ ipsè præcepit Episcopus: ergo tale decretum non est Pontificium. Minor probatur ipsi ferè edicti Inquisitionis Hispanæ verbis, quæ ad extensum recitantur à Filgu. in Lucernâ decretali in Anteloquio pag. 10. Nos D. Diego Sarmiento de Valladares Inquisidor General en todos los Reynos, y Señorios de su Magestad, &c. Por quanto Innocencio XI. en Congregacion General de la Santa, y Universal Inquisicion de Roma decreto, que debian ser condenadas, como condenò, 65. proposiciones.... Por tanto por las presentes mandamos a todas.... que cumplan el dicho Decreto. Ecce ad oculum, Generalis Hispaniæ Inquisitor non promulgat Decretum Romanum, sed aliud novum pro Hispaniâ edit; hoc enim significat, to mandamos por las presentes: ergo Decretum Innocentij non fuit Pontificium.

N. Hinc inferitur, quòd cum propter rationes adductas sit ad minimum valde dubium, an hæc Decreta Alexandri, & Innocentij sint Pontificia; & ex doctrina communi, in omni dubio saltem juris, præcepti, aut declarationis, lex, præceptum, & declaratio non obligent, quia melior est conditio possidentis, possessio autem est pro libertate; hinc cum dubium sit, an ea Decreta sint Pontificia, & multò magis, an sint definitiones Pontificiæ, consequenter, nec ut declarativa, nec ut præceptiva obligant, nisi eos, qui Romanæ, non autem Hispanæ Inquisitioni subiecti sunt: nõ ut declarativa, quia licet Decreta Papæ, ut Generalis Fidei Inquisitoris, sint gravissimæ autoritatis, hæc tamen autoritas est in docendo fallibilis; nam assistentia Spiritus S. non est promissa Papæ, nisi ut Capiti totius Ecclesiæ, non autem ut Capiti Inquisitionis Romanæ: non ut præceptiva, quia Hispani non sunt subiecti Inquisitioni Romanæ: ergo Hispanos non obligant; & ideo post Alexandri Decretum aliqui adhuc docuerunt aliquas ex damnatis, quia Decreta Alexandri non fuere ab Hispano Inquisitore pro-

mulgata. Quòd si Decretum Innocentij ut præceptivum obligat Hispanos, est, quia confirmatum, & innovatum fuit ab Inquisitione Hispanâ. Si autem quæretur, ad quid Decretum Hispanæ Inquisitionis Hispanos obliget: dico obligare eos sub gravi ad non sequendas, practicandas, docendas opiniones ab Innocentio damnatas, nam obligat ad implendum omnia, quæ Innocentius in suo Decreto præscribit. Similiter obligat non tantum sub gravi, sed etiam sub cenura excommunicationis latæ sententiæ ad denuntiandum Tribunali quemlibet, qui ei Decreto quomodolibet contraveniat. Hec ferè Complutensis Doctor, qui tandem concludit, quòd licet sententia hæcenus à se probata, videatur sibi probabilissima, attamen, ut illi certò se fidat, expectare aliorum iudicium, seque ignorare, cur hanc sententiam illi docere non audeant, qui suppresso nomine apud M. Lumbier, & P. Cardenas, Lumb. veram putant; neque enim quidquam de P. Card. trahit Papæ authoritati, in quem tam peccari potest per excessum, dicendo ejus Decreta esse Pontificia, cum constet non esse talia, vel saltem non constare esse talia, quam per defectum negando esse talia, dum constat esse talia.

§. II.

Preambula ad veram sententiam.

SUMMARIUM.

Papæ autoritas infirmatur à scrupulosis questionibus, n. 12.

Ubi agitur de rei quidditate, communi definitioni standum, n. 13.

Quid sit loqui ex Cathedrâ, & unde cognosci possit? n. 14.

Mens TT. ibid.

SEmp̃er in eâ sententiâ fui, quòd Pontifici- N. cis autoritas plurimum à scrupulosis 12. questionibus infirmetur, non minùs ac veritas nimis subtilitatibus implicatur. Scio easdè à TT. non nisi sincere studio veritatis tractari; vereor tamen, ne ipsèd trices, quibus veritatem venari conantur, eandem potius opprimant. Explico me. Certum de fide est Papæ loquenti ex Cathedrâ, & totam Ecclesiam instruenti, infallibilem Spiritus S. assistentiam promissam, & Papæ ita loquenti cõco intellectus obsequio credendum. In hoc omnes TT. consentiunt. Jam rogo, quid utilitatis inde proveniat, an sine Concilio dicendus sit Papa loqui ex Cathedrâ? an ad locutionem ex Cathedrâ matura præcessisse debeat deliberatio? an ad maturam deliberationem

tionem necesse sit, ut Papa à TT. & Cardinalibus consilium petat? an antequam loquatur, debeat Papa certificari per miracula de veritate, quam loqui vult? an debeat particularem habere veritatis evulgandæ revelationem? an tantum in quaestionibus iuris, an etiam facti sit infallibilis? an ut locutio Papæ sit ex Cathedrâ, debeat uti voce definitio, definitio? Sanè hæc, & sexcenta alia dubia, quo curiosius Papæ ex Cathedrâ vocem scrutantur, eò vehementius inconcussam ex fide veritatem labefactant. Cum enim nullum ex recensitis, & non recensitis dubijs sit, quòd & in sui favorem Patronos, & contra se Adversarios non agnoscat, & plerumque tam Patronos, quam Adversarios solas congruentias afferre possit, si veritas Catholica de assistentia Spiritus S. promissâ Papæ loquenti ex Cathedrâ, ab illis pendet, unque vix unquam dabitur obligatio credendi Papæ loquenti ex Cathedrâ, nam negari potest dari circumstantias ad talem locutionem requisitas, cum plurimæ ex illis supponantur potius, quam probentur, aut probari possint. Ita accidit maiori longè evidentia, & periculo in præfenti. Velle, quòd ut Papa loquatur ex Cathedrâ, necessarium sit, ut ejus decretum non sit editum in Inquisitione, ut incipiat ad perpetuam rei memoriam, ut non sit subscriptum à Notario Inquisitionis, sed à Datario, ut sit motu proprio, & per specialem Bullam independentem ab Inquisitione emanatum, est tot, & tantis tricus authoritatem Papæ alligare, ut vix unquam constare possit, quandonam loquatur ex Cathedrâ, aut non loquatur. Si enim Doctor Complutensis, & alij suppressio nòmine, (apud Lumbier, Torrec. Cardenas, Moyam) dicunt Innocentium non loqui ex Cathedrâ, quia ejus decretum nò incipit, Ad perpetuam rei memoriam, non est subscriptum à Datario, non est per Bullam specialem, sed est editum in Inquisitione, signatum à Notario, &c. utique positis omnibus illis, quòd sit per Bullam, quòd subscriptum à Datario, quòd incipiat, Ad perpetuam rei memoriam, veniet alius, qui his non contentus, negabit his etiam positis Papam loqui ex Cathedrâ, vel quia non audivit Concilium, vel quia non audivit, nisi Romanos Theologos, non autem aliarum Universitatum, vel quia Papa, utpotè minime Theologus, non intellexit Theologorum decisiones; & sic actum erit de obligatione credendi, quæ Papa docuit: nam nulla datur obligatio credendi quòd Papa docet, nisi detur moralis saltem certitudo, quòd Papa doceat ut Papa: sed suppositis his, & alijs dubijs, à Tom. I.

quibus dependentem faciunt Pontificiam declarationem, vix unquam dari potest certitudo moralis quòd locutio sit Papæ ut Papæ: ergo ferè numquam dabitur obligatio credendi, quòd Papa loquitur, & ei obediendi. Nè ergo res Ecclesiæ, & Fidelium conscientijs adeo pernecessaria, qualis est Magisterium Papæ in materiâ fidei, & morum, reddatur incerta, & obscura, tria discutiam. Primum, quid sit Papam loqui ex Cathedrâ? Secundum, undenam cognoscere possimus eum loqui ex Cathedrâ, an tantum ut Doctorem, & Præsidem privatum? Tertium, an uterque Alexander, & Innocentius locuti sint ex Cathedrâ?

Circa primum, putabo me satisfecisse, si N. sensum Theologorum referam; in quaestio-
nibus enim de rerum quidditate, communi
standum est definitioni; nisi enim in defini-
tione conveniamus, actum erit de cæteris ad
essentiam sequentibus; & ideo rectè Aristot.
& S. Th. post *an est*, ponunt semper quæ-
stionem *quid est*, ante omnes alias de eadem
re quaestiones. En igitur sinceram Theolo-
gorum mentem. Exc. Rocaberti *rom. 1. lib.*
1. cap. 3. n. 250. ait, quòd tunc Papa deci-
dit ut Caput Ecclesiæ, quando *facit quod in*
se est, nempe cum utitur Consilio Cardinalium,
& Doct. Virorum, ubi errare non potest. P.
Suar. *lib. 1. contra Regem Angliæ cap. 3. n.*
16. ait, tunc Papam definire ut Caput Ec-
clesiæ, loqui ex Cathedrâ, docere Eccle-
siam, loqui ut Magistrum, Doctorem, & Pa-
storem Universalem totius Ecclesiæ: (sunt
enim synonyma, ut etiam notat P. Carden.
rom. 4. diff. 1. n. 89.) tunc, inquam, quando
aliquid definit, vel approbat tamquam creden-
dum, aut observandum ab universâ Ecclesiâ. P. P. Val.
Val. *tom. 3. d. 1. quæst. 1. p. 7. §. 40.* post-
quam dixit Papæ definienti esse standum, ait:
Toties autem cum ipsi auctoritate uti creden-
dum est, quoties universam Ecclesiam obligat
ad recipiendum veritatem definitam; idem re-
petit quæst. 7. §. 42. ab initio; & quæst. 6. §. 39.
ait, tunc Papam definire ut Summum Pon-
tificem, & ut Ecclesiæ Caput, quando De-
cretum edit pro universâ Ecclesiâ, quòd vel-
let à Fidelibus indubitanter admitti. In idem
venit P. Gibalinus *rom. 2. lib. 5. cap. 3. n. 17.*
de Scientiâ Canonicâ, & P. Carden. *l. c. n. 95.*
M. Canus *lib. 6. de locis cap. 8. in respon-*
sione ad ultimum, *quando iradit aliquid,*
quod pertinet ad communem Ecclesiæ utilitatem.
P. G. Hurt. *d. 11. de Fide diff. 15.* ait, tunc P. G.
Papam loqui ut privatum Doctorem, quando
aliquid docet non intendendo obligare Ecclesiam
ad id amplectendum; tunc autem ut Summum
Pontificem, quando aliquid docet ut superior in-
tenden-

D ij

- tendendo obligare ad amplectendum illud.* Filg. in Censurâ Pont. pag. 58. ait ex P. Suar. tunc loqui toti Ecclesie, cum obstringit sub præcepto S. Obedientia omnes Christi Fideles, ut indubitanter admittant contentum in Decretis.
- Diez. Diez de Prado 1. p. §. 1. Hispano idiomate fideliter in Latinum translato: Tunc Papa loquitur ut Doctor privatus, quando non utitur autoritate, quam habet ut D. Petri Successor, sed tantum autoritate particulari, quâ gaudet ratione sue prudentie, experientie, scientie; tunc autem ut Caput Ecclesie, quando loquitur ex Cathedrâ, seu quando definit, & determinat aliquid utens totâ autoritate, quâ gaudet ut Christi D. Vicarius, & Petri Successor. Herinx tom. 3. d. 6. n. 88. tunc Papam loqui definitivè, seu ex Cathedrâ, non tantum dum hoc explicite dicit, sed etiam dum implicite significat, ex. gr. cum significat aliquid ab omnibus credendum. P. Palao tom. 1. tract. 4. d. 1. p. 5. §. 3. n. 4. quando statuit aliquid a totâ Ecclesiâ observandum. P. Arldekin tom. 1. qu. est. 3. de author. Pontif. ait, tunc Papam autoritatè summâ definire, quando universæ Ecclesie aliquid proponit, & mandat sub anathemate recipi à totâ Ecclesiâ idem repetit quæst. 6. Torr. diff. 3. n. 40. Hispanè ait, quando docet universam Ecclesiam instruendo oves, ut discernant inter bona, & mala pascua. P. Moya tom. 1. tr. 3. d. 8. quæst. 6. n. 23. quando declarat aliquid in universâ Ecclesiâ. P. de la Fuente Hurtad. diss. 1. quæst. 18. quando præcipit aliquid observandum autoritate Omnipotentis Dei, ac Vicarius Jesu Christi; & latè explicat, quid veniat per nomen Cathedræ. Caram. lib. 1. Theol. Mor. Fund. n. 254. cum toti Ecclesia declarat se definire articulos, quos vult teneri de fide, & ut tales suscipi, & credi à totâ Ecclesiâ, neque esse de essentia definitionis hujusmodi, quod illa accipietur. Vid. C. Bellarm. tom. 1. in Indice, verb. Pontifex, plurima, C. de Lugo, P. Bernal, P. Oviedo. P. Petrum Hurtado de Fide, & Neußer d. 1. quæst. 15. pag. 11.
- Circa secundum, undenam discerni possit, quandonam Papa loquitur ex Cathedrâ, quâdo ut Doctor privatus? Resp. 1. quâmvīs hoc dubium affinitatem habeat cum antecedenti, qualem habet effectus cum causâ, logè tamen aliud est; eo modo, quo aliud est, quid sit homo, aliud, undenam discernere possim hunc esse hominem; aliud est, quid sit differre specie Philosophicâ vel Theologicâ; aliud undenam discernere possim, hæc inter se differre specie. 2. Resp. quod cum hoc dubium, ficut & præcedens, apud neminem nequidem obiter, nisi post hæc à me scripta agitatū viderim, quàm à solo deinde P. de la Fuente diss. 1. quæst. 17. & 18. dicendum

puto, quod ex re, quam loquitur, ex modo loquendi, & ex personis, quas alloquitur, facile discerni possit, quandonam Papa loquatur, ut privatus Doctor, quando ut Magister totius Ecclesie. Sicut enim Papa ut Magister totius Ecclesie loquitur in materiâ fidei, quando vel dicit se explicare fidem, vel asserentes oppositum esse hæreticos, vel aliquam doctrinam anathematizat, vel jubet, ut omnes hoc credant; econtra loquitur ut privatus Doctor in materiâ fidei, dum ad aliquam Ecclesiam particularem, aut personam scribit, (nisi indicet se definire) ita Papa tunc loquitur ut Magister totius Ecclesie in materiâ morum, quando totam Ecclesiam alloquitur, & vult, ut indubitanter admittat, quod decernit, & obligat sub excommunicatione sibi soli reservatâ; tunc autem ut privatus Doctor in materiâ morum, quando defunt, vel omnes, vel pleræque circumstantiæ. Notat autem rectè Card. Bellarm. C. Bel. lib. 2. de Concilijs cap. 12. & ex eo Herinx, Herinx. quod quoties Papa loquitur per modū opinantis, ex. gr. cum dicit, *Ita apparet, ita opinamur, est verosimilius*, loqui ut privatum Doctorem; similiter cum aliquid assert præter illud, de quo tunc est quæstio, adeo ut Papa in rationibus, quas assert, sustineat potius personam Doctoris disputantis, quam Judicis definitis. Demum in ipsis etiam Decretis de fide, non verba, sed tantum sensus ad fidem pertinent, nisi de ipso verbo sit disputatio. Vid. Card. Bellarm. Herinx, P. P. Val. Val. II. cc. & Gravinam 2. p. tom. 4. pag. 153. M. Gr.

§. III.

Vera sententia.

SUMMARIUM.

Dicta Decreta sunt ex Cathedrâ, etsi opiniones disceptæ fuerint in Inquisitione, n. 15.
Doctores, n. 16.
Rejicitur aliquorum ratio, n. 17. 18. 19.
Tunc Papa loquitur ex Cathedrâ, cum vult Decretum suum ab omnibus admitti, n. 20. 21.
Finit Decretorum, n. 23.
Quantum profunt ea Decreta, si sunt à Papâ, ut Papâ, tantum obsunt, si non sunt, n. 25.
Inductio similitum Decretorum Papæ, ut Papæ, n. 26.

Dico, quod licet discussio propositionum N. ab Alexandro VII. & VIII. & Innocentio XI. damnatarum facta fuerit in Generali Inquisitione Romanâ, attamen Decreta illas damnantia non sunt ab illis, ut Capite Romanæ Inquisitionis, sed ab illis ut loquentibus ex Cathedrâ, & ut Capite totius Ecclesie Catholicæ.

Hanc sustinent quotquot post Innocentium

N. 16. Lumb. Filg. 19. P. Carden. tom. 1. d. 9. cap. 20. art. 2. & 3. & tom. 4. disp. 1. cap. 4. & P. Moya, qui etiam ante Decretum Innocentij Tomum primum impresserit, attamen docet, quod nos adduxit distinctionem eorum, qui dixerunt Decretum Alexandri VII. non esse ab eo ut Capite totius Ecclesiae, sed ut Doctore particulari, ait: *Audis nonnullos ita distinguere, sed apud me non bene audiunt*; & paulo infra ait: *Res sane gravissima est, & digna, quae Ecclesiae iudicio expresse discernatur; secus ob nullius auctoritatem ab asserto dimovear*; id est, à dicendo tale Decretum Alexandri esse ab eo ut Capite totius Ecclesiae. Jure merito tātus Vir hac dixit, alias de plerisque Decretis actum erit; praesertim si vera esset sententia eorum, qui docent similia Decreta Pontificum, esto sint gravissimae auctoritatis, non tamen sufficere ad tollendam probabilitatem opinionum damnatarum, quos recenset idem P. Moya l.c. an. 2.

N. 17. Lumb. Filg. Torrec. Ut autem opinio solide pro rei gravitate probetur, adducam prius aliorum rationes, refutando quas puto in solidas, & amplectendo solidas. Prima, cui nititur Lumbier, Torrec. Filg. est: Ut haec Decreta omnes obligent, satis est ea promulgatio, quae facta est, ut omnes obligarentur, si opiniones fuissent damnatae maiori censurā, sed si damnatae essent maiori censurā, ex. gr. ut haeretice, ut ea Decreta obligarent omnes, satis esset, ut essent moraliter certi, quod ea Decreta lata fuissent, esto non essent hic promulgata: ergo nunc hoc modo obligant. Confirmant paritate à pluribus laudatā: Sicut, si alicui moraliter certum constet hunc cibum esse venenum, tenetur quilibet hoc sciens ab eo abstinere; ita à pari, si certum moraliter constet hanc doctrinam non esse sanam, tenetur eam deicere: sed etsi Decreta Alexandri non sint in Hispania promulgata, est certum moraliter Hispanis ratione Decreti Alexandri publicati Romae, doctrinam damnatam esse noxiam: ergo Decreta Pontificis, saltem quatenus declaratoria, & doctrinalia, non egent nisi promulgatione factā Romae, ut omnes obligent. Ita citati. Sed contra primo: quia resolutio hujus questionis, an Decreta Alexandri sint Pontificia, an tantum Pontificis ut Praefidis alicujus Congregationis, non pendet ab illā questione, an Leges Pontificiae quatenus declaratoriae obligent etiam, ubi non sunt promul-

gata, de qua infra; quapropter ut argumentum concluderet, (& quidem, ut hoc unice concludat, nempe satis esse, ut Lex Pontificia sit Romae promulgata, ut Hispanos obliget, hoc enim tantum concludit) debuissent Adversarij prius probasse ea Decreta Alexandri, & Innocentij esse Pontificia; si enim talia certo sunt, tunc dico, quod quatenus declaratoria sunt, obligant omnes, qui certam de illis notitiam habent, etsi non sint Romae promulgata. In forma responderi posset distinguendo: Ut haec Decreta, si sunt Pontificia, omnes obligent, satis est ea promulgatio, &c. concedo maiorem; si non sunt Pontificia, nego maiorem, & distinctā eo modo minori, nego consequentiam. Ratio est: quia, ut recte ad hoc argumentum Doctor Complutensis, maior, vel minor obligatio non tam defumitur à maiori, vel minori censurā, quam à maiori, vel minori auctoritate infallibili, aut fallibili, eas censuras ferente: si enim sunt ab auctoritate infallibili, seu Pontificia, obligant ubicumque omnes; si autem à fallibili, seu ut Praefide Congregationis Romanae, non obligant, nisi ubi sunt promulgata. Probandum igitur erat ea Decreta esse Pontificia, ut rem evincerent. Ad confirmationem dico, quod eo ipso quod Adversarij non probant Decreta Alexandri, & Innocentij esse Pontificia, eo ipso etiam non probant esse à Medico infallibili, atque adeo non esse infallibiliter verum eam doctrinam esse noxiam; unde licet auctoritas Papae pure ut Praefidis sit gravissima, potest tamen occurrere alia gravis ratio, vel auctoritas infirmans auctoritatem fallibilem Papae, ut Praefidis Congregationis; & sic paritas est contra suos Autores: ut enim, si contra unius medici, etsi gravissimi, testimonium, sit testimonium plurium medicorum, qui ratione, & experientia suaderent talem cibum taliter dispositum non esse venenum, liceret eum edere; ita in casu nostro. Haec Doctor Complutensis, & merito.

Secunda ratio est P. Moyae tom. 1. tr. 3. d. N. 8. quest. 6. n. 23. quem laudat, & sequitur Torrec. n. 39. & Filgu. pag. 58. quia, quod Summus Pontifex praemisso Cardinalium examine, & auditis eorum votis declarat in materia morum, non est cur pari reverentia non sit suscipiendum, ac pro aequè certo habendum, ac si idem in Bulla speciali, & Motu proprio, ut Supremum Caput Ecclesiae declarasset. Sed contra; quia hoc probat, quod aequè certum nobis esse debeat id, quod Papa ut Iudex privatus declarat, ac quod ut Summum totius Ecclesiae Caput: ergo non est aequali reverentia suscipiendum, quia dum

dum loquitur ut Supremus totius Ecclesiæ Pastor, est infallibilis, non ita, dum ut Præses Inquisitionis.

N. Tertia est ex P. Carden. n. 103. Inter
19. damnatas ab Alexandro VII. est hæc nume-
P. Card. ro octava. *Post Decretum Urbani VIII. licet
adhuc duplicatum stipendium accipere pro unius
Missæ celebratione.* Nunc sic: Decretum Vr-
bani de stipendio duplicato non sumendo
pro unâ Missâ prodijt non minus in Inquisi-
tione Romana, quam Decreta Alexandri, &
Innocentij: sed Alexander VII. declarat il-
lud Decretum Urbani in Inquisitione pro-
mulgatum, esse Urbani non ut Præsidis In-
quisitionis, sed ut Capituli totius Ecclesiæ:
ergo etiam Decreta Alexandri, & Innocen-
tij. Minor probatur: Si Decretum Urbani
esset Urbani ut Præsidis Congregationis,
non esset infallibile, non licere duplex pro unâ
Missâ stipendium recipere: sed est infallibile ex
Alexandro VII. damnannte ejus contradictio-
nem, licet duplicatum pro unâ Missâ stipendium
etiam post Decretum Urbani recipere: ergo est
infallibile non licere. Verum licet argumen-
tum hoc sit ingeniosum, non tamen Adver-
sarios convincet; ut enim dicebant Decre-
tum Urbani fuisse ab Urbano, ut Præsidi
Inquisitionis, ita hoc idem dicent de Decre-
to Alexandri, adeoque inaniter per Decre-
tum Alexandri probare P. Cardenas, quod
Decretum Urbani fuerit ab Urbano ut Ca-
pite totius Ecclesiæ. Rursus, sicut quia De-
cretum Urbani putabant esse ab Urbano ut
personâ privata, docuerunt Adversarij, ubi
non fuit promulgatum, opinionem opposi-
tam damnata ab Urbano, & putarunt non
esse infallibile, quod non liceat duplex pro
unâ Missâ stipendium accipere; ita arbitran-
tes Decretum Alexandri VII. esse ab eo ut
personâ privata, dicent non esse infallibile,
non licere duplex pro unâ Missâ post De-
cretum Urbani stipendium recipere.

N. Itaque probatur primò. Toties Pontifex
20. loquitur ex Cathedrâ, quoties edit Decre-
tum pro totâ Ecclesiâ Catholicâ, & vult il-
lud ab omnibus indubitanter admitti, & fert
sententiam excommunicationis sibi soli re-
servatam ipso facto incurrendam à quocum-
que cujuscvis status, & dignitatis homine,
qui ei quomodocumque contraveniat, &
prohibet in virtute S. Obedientiæ, & sub
interminatione Divini judicii omnibus etiâ
specialissimâ notâ dignis, ne aliquam ex
damnatis ad praxim deducant: sed ita se ge-
runt uterque Alexander, & Innocentius in
suis Decretis: ergo loquuntur ex Cathedrâ.
Maior est omnino certa, quam ut calculo
Theologorum firmarem, §. elapso plurimos

adduxi; in definitionibus autem standum est
iudicio Authorum; alias si cuilibet permil-
sum esset novas condere definitiones, omnis
quæstio ad definitionem reduceretur, & ni-
hil certi in ulla re haberi posset. Minor pro-
batur: nam in titulo Decreti expressè dici-
tur, *Decretum SS. D. N. Innocentij*, quod ite-
rum repetitur: ne autem ulla daretur ansa
Adversarijs dicendi, esse Decretum Inno-
centij ut Præsidis Inquisitionis, immò esse
Decretum Innocentij, ut ex Cathedrâ, Pa-
pa in eo Decreto alloquitur omnes Christi
Fideles; & in Proœmio trahit pro suâ locu-
tionis motivo, fecernere salutaria ovium si-
bi creditarum pascua à noxijs, quod est mu-
nus Pastoris: ut enim Christus D. D. Pe-
trum in Caput totius Ecclesiæ inauguravit
per ea verba, *Pasce oves meas*, ita Innocentius,
& uterque Alexander, ut ostendant se lo-
qui tamquam Caput totius Ecclesiæ, eadem
Pastoris, ovium, pascuorum metaphora
utuntur. Rursus Innocentius, & Alexander
volunt, ut omnes indubitanter admittant
sua Decreta, sub pœnâ excommunicationis
sibi servatâ contra defendentes, edentes, dis-
putantes; & sub interminatione Divini Ju-
dicii prohibent, ne ullam, quicumque ille
sit, præcipient: ergo talia Decreta sunt ex
Cathedrâ. Confirmo ex clausulâ Decreti In-
nocentij, qui præcipit, ut omnes in virtute
S. Obedientiæ caveant in disputationibus, &
prædicationibus ab omni censurâ, notâ, &
convitijs contra propositiones inter Catho-
licos controversas, donec à Sanctâ Sede re-
cognite, feratur de illis iudicium: ergo Inno-
centius supponit ut certum, à se damnatas
esse à Sanctâ Sede recognitas: sed proposi-
tiones esse à Sanctâ Sede recognitas, est for-
maliter idem, ac esse iudicatas à Papâ ut lo-
quente ex Cathedrâ: ergo Innocentius in suo
Decreto loquitur ex Cathedrâ. Idem pro-
portionaliter dicito de utriusque Alexandri
Decretis.

Quapropter P. de la Fuent. Hurt. quæst. 19. N.
n. 138. dixit adeo clarum esse, inspecto co-
21. rum Decretorum textu, quod ea Decreta
P. de la
fuerint immediatè à Summis Pontificibus, Ale-
xandro, & Innocentio, & non ab Inquisi-
tione, ut non possit in dubium vocari. Ne-
que enim, ait citatus Doctor, ab aliquâ par-
ticulari Congregatione emanarunt, cui Pa-
pa decisionem commiserit, nec eo consulto
prodierunt, aut *facto verbo cum Sanctissimo*, ut
in plerisque Decretis Congregationum ac-
cidit; sed ipse Pontifex est, qui loquitur; ip-
se qui Cardinales, & T. T. audit; ipse sta-
tuit, ac decrevit, & damnavit, ut scandalo-
sas, & præcepit, ne in posterum praticarentur;

tur, & in disputationem vocarentur: Cum autem omnia non potuerint fieri à Papà ut personà privata, planum est, Decreta ab eo emanasse, ut est Caput Ecclesię, & Iudex controversiarum moralium, adeoque sunt Decreta Sedis Apostolicę suā propriā auctoritate utentis, & esse infallibilia, quomodoque deinde vocentur, sive ex Cathedrà, sive ex Tribunali. Hęc P. de la Fuente.

N. 22. Secunda ratio sumitur ex censurâ excommunicationis *solī* Papę præterquam in articulo mortis reservata: quæro enim, vel talis censura est lata à Papà ut Papà, vel ut puro Inquisitore Generali? si à Papà, ut Papà: ergo etiam Decretum damnans opiniones est à Papà ut Papà; aut si hoc non est à Papà ut Papà, nec excommunicatio. Ratio est mihi certa: quia contra censuram latam à Papà ut Papà itant omnes Adversarij observationes, quibus tentat suadere Decretum non esse à Papà ut Papà: dicam enim ego, quod ut censura sit à Papà ut Papà, non debeat ferri per Decretum ab Inquisitione emanatum, nec ab ejus Notario subscriptum, &c. Si autem dicatur eam censuram non esse à Papà ut Papà: ergo non est *solī* Papę reservata, quia est principium apud T. T. certum in materia de censuris, & Legibus, ei convenire potestatem tollendi reservationem, & legem, cui competat auctoritas legem condendi, & reservandi: ergo si ea censura non est à Papà ut Papà, non est ei *solī* reservata; sed Adversarius hoc merito negat, tum quia Decretum expresse dicit eam *solī* Papę servatam, tum quia Hispanus defendens aliquam ex damnatis non esset necessarius à Papà absolvendus, sed satis esset, ut ab Inquisitore Generali Hispano; ut enim Hispanus in Hispaniā vivens non est subiectus censuræ latæ, ab Inquisitore Romano, (ut Hispani docent) ita ab eā non est absolvendus ab Inquisitore Romano. Cum igitur censura sit lata à Papà ut Papà, nec alius possit ferre censuram *solī* Papę servatam, nisi solus Papà, certò moraliter infertur Decretum, quo ea censura intimatur, esse à Papà ut Papà; quia enim vel apparenti ratione suadebitur mihi, vel quod Decretum sit à Papà, ut Capite Inquisitionis Romanę, censuram autem esse à Papà ut Capite totius Ecclesię; vel quod censura sit etiam à Papà ut Capite Inquisitionis, reservatio autem, & absolutio danda sit à Papà ut Capite totius Ecclesię. Fateor me hæc non intelligere.

N. 23. Tertia ratio sumitur ex fine Decretorum Alexandri, & Innocentij; finis enim, & motivum, ut constet ex Decretis eorum Pon-

tificum fuit revocare oves Ecclesię, sibi ut Summis Ecclesię Pastoribus commissas, à spatioſa perditionis via; quo posito, ita arguo. Finis Innocentij, & utriusque Alexandri fuit revocare, damnando mala pascua, ad salubria Ecclesię pascua *omnes* Christi Fideles, nam Decretum omnes alloquitur: sed hunc finem dicti Pontifices obtinere non poterant, si præcisè se gessissent ut Caput Inquisitionis; possunt autem eum efficaciter obtinere, si se gerant ut Caput Ecclesię: ergo debuerunt se gerere in dictis Decretis ut Caput Ecclesię. Maior est certa ex Decretis. Minor etiam est certa: quia Papà præcisè ut Caput Inquisitionis Romanę est fallibilis in declarando, immò eidem præcisè ut Capiti ejusdem Inquisitionis, dicunt Hispani, non esse subiectos illos, qui Hispanicę Inquisitioni subduntur: ergo cum Pontifices dicti alloquantur omnes, & efficaciter velint, quod volunt, ut certum est; consequenter dicti Pontifices non possunt non loqui ut Caput Ecclesię.

Confirmo primò: Adversarius concedit N. 24. rationem, à quā Papà motus fuit, fuisse revocare ad arctam salutis viam oves per spatioſam opinionum viam ambulantes; negat autem Papam ea Decreta tulisse ut Caput Ecclesię, sed ut Inquisitorem Generalem, eo tamen animo, ut omnes Fideles revocaret, licet fungens munere puri Inquisitoris Generalis, non posset omnes æqualiter obligare. Hæc Adversarius contra nos; nunc ego contra illum. Si Alexander se gessisset ut Inquisitor Generalis, potens se facile gerere in Decreto ferendo ut Caput Ecclesię, sequitur primò, quod Alexander in re summi momenti habuisset meram velleitatem, cum teneretur, & facile posset habere voluntatem efficacem; hoc autem nullus dabit. Sequela probatur; quia Alexander ut Caput Inquisitionis non potest (ait Adversarius) *omnes* oves obligare: sed Alexander, ut etiam concedit Adversarius, habuit voluntatem revocandi *omnes* Fideles, voluntas autem tendens in impossibile est velleitas: ergo si Alexander decrevit præcisè ut Caput Inquisitionis, habuit meram velleitatem revocandi *omnes* oves. Secundò sequitur Alexandrum pigerrimè, ni dicam fatuè, in salutis negotio se gessisse, quatenus pollens facillimo, & unice necessario medio ad revocandos in salutis viam *omnes* Fideles, (medium autem erat loqui ut Caput Ecclesię) neglexit medium unice necessarium, assumpto medio inutili, & ad finem intentum inefficaci. Tertio sequitur Alexandrum inconsideratè locutum, cum enim non posset præcisè ut Caput Inquisitionis:

tionis; (teste Adversario) alloqui *omnes* Fideles, & *omnibus* imperare, attamen illis *omnibus* imperavit, & *omnes*, nullo dempto, allocutus est cum comminatione excommunicationis. Certè ne levi quidem probabilitatis specie puto dici posse, dictos Pontifices in suis Decretis locutos ut Caput Inquisitionis, nisi probabiles sint deductæ sequentiæ, quod nemo dicet.

N. 25. Confirmo secundo: quia quantum utilitatis Fidelibus provenit ex Decretis, si sint à Papâ ut Capite totius Ecclesiæ, tantum detrahitur, si sint à Papâ ut Capite Inquisitionis. Prima utilitas est, quod necessarium aliquando sit, ut omnes Fideles cognoscant supra se Pontificem tamquam Caput totius Ecclesiæ, & ejus infallibilitatem cæco intellectus obsequio venerentur. Secunda, ut admittant indubitanter, quod Papa præcipit, & rejiciant, quod damnat. Tertia, ut tamquam infallibile tucantur, quod Papa docet ut Caput Ecclesiæ. Cessant autem dictæ utilitates, si Papæ in dictis Decretis se habent ut Caput Inquisitionis. Cessat prima; quia non cognoscitur ut Judex totius Ecclesiæ; secunda, quia, licet ut Caput Inquisitionis sit gravissimæ autoritatis, non tamen tantæ, ut reddat infallibile, quod asserit, tertia, quia infallibilitas non est promissa Papæ ut Capiti Inquisitionis, sed ut Capiti Ecclesiæ Universalis.

N. 26. Quarta ratio sumitur ex perpetuâ similitudine Decretorum interpretatione; securior enim legis interpretatio est consuetudo: sed, ut bene P. Moya n. 23. Decretum Clementis VIII. prohibentis absolutionem inter absentes fuit sub eadem formâ datum in Universalis Inquisitione Romanâ anno 1602. & tamen ita datum, fuit tantâ reverentiâ ab omnibus exceptum, ac si esset, ut verè est, Decretum Papæ loquentis ex Cathedrâ, nec ullus post illud Decretum ausus est docere opinionem damnatam, vel dicere Decretum fuisse Clementis ut Capitis Inquisitionis; immò omnes T.T. ut certum supponere, Decretum fuisse Clementis ut Capitis totius Ecclesiæ; & tale Decretum expressè vocatur à P. Palao tom. 4. tr. 23. d. unicâ p. 5. *Mortuus proprius*, ait enim; sed jam de hac re dubitare non licet, quia Clemens VIII. in Motu proprio, &c. & Joan. Mart. de Prado trahens idem Decretum Clementis in tom. de Pœnit. quest. 3. de qualitate Sacramentalis Confessionis dub. 1. n. 20. dicit esse doctrinam ex Cathedrâ, & à P. Suar. tom. 4. in 3. p. d. 19. sect. 3. in fine, vocatur definitio; ait enim: est sententia certa in gradu à Pontifice definita: P. Kon. quod idè trahit P. Konin. & alij passim: ergo

licet Decreta Alexandri, Innocentij, Urbani, aliorumque Pontificum damnantium aliquas opiniones morales, eodem tenore processerint, non obstat, quin hæc Decreta sint Pontificia, seu ex Cathedrâ. Confirmo ratione initio §. antecedentis adductâ, quam hæc paritate illustro: Magis necessarium est Ecclesiæ scire, quandonam Papa loquatur ex Cathedrâ, quam Hispaniæ scire, quando Rex loquatur ut Rex: nisi dicere velimus, Deum magis egisse causam Reipublicæ secularis, quam Christum D. Reipublicæ Christianæ à se institutæ, & suo sanguine redemptæ; ut ergo Deus subditis dedit discerniculum, quo vocem Regis ut Regis discernere possent à voce Regis ut personæ privatæ; ita multò magis Christus D. dedidit se debuit discerniculum, quo Fideles vocem Papæ ut Capitis totius Ecclesiæ discernere possent à voce Papæ ut personæ privatæ: nullum autem melius discerniculum desiderari potest, quam quod Papa omnes Fideles alloquatur, omnibus præcipiat, & ab omnibus suam decitionem ut indubitatam admitti velit. Sanè vix puto ausurum aliquem tot quasiunculis confundere vocem Regis, ut vix apparere possit, quando Rex loquatur ut Rex; & audebimus tot trices vocem Pontificis implicare, & exigere ut necessarias tot loci, modi, Notarij, sigilli, tituli circumstantiarum examen, in re Ecclesiæ adeo necessariâ, nulla inde utilitas proveniat, quam confusio, ignorantia, & Decretorum Pontificiorum mobservantia. Ego certè paratus potius sum in eam venire sententiam, ut vel negem nobis constare, quando Rex loquatur ut Rex, quam dependentè ab innumeris circumstantijs Pontificis loquelam asserere: longè enim absurdius est Supremum omnium Principem, cujus vox veritas, & vita æterna est, mille tricarum nodis irretire, quam vocem Principis secularis. Apagæ.

§. IV.

Solvuntur argumenta.

SUMMARIUM.

Locus nil facit, ut Papa loquatur ut Papa, n. 27.
Discrimen inter Decretum Clementis VIII. Alexand. & Innoc. n. 28.
Cur Decretum Hispanæ Inquisitionis necessarium, n. 29.
Cur Papa loquens in Inquisitione, non loquatur ut Præses illius, sed ut Caput totius Ecclesiæ; Rex verò loquens in Congregatione Ordinis S. Jacobi, non loquatur ut Rex, sed ut ejus Ordinis Magister? n. 30.

An ea

An ea Decreta dicenda definitiones ex Cathedra, n. 31.

Censura Papa ut Papa sub iisdem circumstantiis immutabiles, ibid.

Rejicio Filgueiræ, n. 33. 34.

Quot Congregationes numeret, ibid.

An Cardinalium Declarationes sint leges? n. 35.

Inter se aliquando opponuntur, ibid.

Per hoc quod liber ab Ecclesia approbetur, non ideo est de fide quidquid continetur, etsi sit D. Augustini, n. 36.

Exercitiorum liber qualiter approbatus, ibid.

Liber damnari potest a Papa, vel ut Capite Inquisitionis, vel ut totius Ecclesia, n. 37.

Assentientia declarativa Papa non potest fieri suppletio, a legislativa potest, ibid.

Ly tamquam in Decretis non importat impropietatem, n. 38.

N. 27. Ad argumentum resp. me in nullo auctore antiquo legisse, quod ad hoc ut decretum sit certo Pontificium, non debeat emanare ab Inquisitione, nec ab ejus Notario subcribi; hoc enim perperam Adversarij requirunt, & ad summum probat, ut ait

P. de la Fuente n. 139. Decreta ut tradita in Tribunali Inquisitionis Romanæ, non habere vim generalem obligandi ex tunc, sed tantum ab eo die, quo per modum Legis Pontificiæ promulgata sunt: ut enim Papa loquatur ut Papa, nihil interest locus, ubi Papa suam mentem manifestat; dummodo enim ejus mens deinde publicetur, tenemur illi stare. Addo: sicut omnes DD. pro certo supponunt oppositum, ut dixi de Decreto Clementis VIII. (cujus discrimen à Decretis Alexandri, & Innocentij legi potest in P. de la Fuente *quest.* 12.) quod etiam emanatum à Congregatione, attramen est certo Pontificium, ita & alia. Addo etiam, quod discretivum Decreti certo Pontificij sumendum potius est à personis, & modo, quo Papa eas alloquitur, quam à loco; si enim Decretum alloquatur omnes Christi Fideles, & velit, ut indubitanter acceptetur, tunc Decretum est certo Pontificium, sive deinde immediate emanet à Papâ, sive à Congregatione, precipiente Papâ; & ideo P. de la Fuente *diff.* 1. *quest.* 8. querens, quâ potestate Pontifices in his Decretis uti fuerint, ait. certum esse, usos fuisse autoritate Apostolicâ, seu Pastoris Universalis totius Ecclesiæ, non autem privatâ; nam alloquuntur ubique omnes, & loquuntur, ut Caput, quod præest omnibus membris. Hinc patet ad primam confirmationem. Ad secundam ait Filg. *pag.* 45. Decretum Hispanæ Inquisitionis non fuisse simpliciter necessarium ad hoc, ut De-

cretum Inquisitionis Romanæ obligaret Hispanos, quia hoc fuit editum de mandato Papæ, qui est Superior Inquisitionis Hispanæ, nam Præses Inquisitionis Hispanæ totam suam auctoritatem habet à Papâ; fuit ergo Inquisitionis Hispanæ Decretum necessarium, ut melius, & citius Romanæ Inquisitionis Decretum effectum suum fortiretur, & ut omne imprudens dubium tolleretur, quod fortè oriri posset de valore Decreti Romani, nisi à Decreto Hispanæ Inquisitionis, ejus Decreti Romani obligatio intimaretur.

Post hæc Doctoris Complutensis argumenta, restant nobis alia afferenda ex alijs, & solvenda.

Objicies primò: Si Rex Hispaniæ præcipiat aliquid in Congregatione Ordinis S. Jacobi, tunc non præcipit ut Rex, sed tantum ut dicti Ordinis Magister Generalis: ergo etiam Pontifex præcipiens in Inquisitione Romanâ non præcipit, ut Papa, sed ut Caput Romanæ Inquisitionis. Resp. cum P. Card. *tom.* 4. n. 101. esse manifestum discrimen, quia tunc Rex decernit tantum materiam propriam ejus Ordinis Militaris: ergo non præcipit ut Rex, sed tantum ut Caput ejus Ordinis; contra Papâ in Inquisitione decernit pro totâ Ecclesiâ, & materiam pertinentem ad totam Ecclesiâ, & omnes Fideles etiam Romanæ Inquisitioni non subiectos alloquitur: ergo decernit ut Caput totius Ecclesiæ.

Objicies secundò: Si Innocentij, & utriusque Alexandri Decreta essent ex Cathedra, essent definitiones ex Cathedra. Resp. ex P. de la Fuente *diff.* 1. n. 138. hoc non esse nisi puram de voce questionem, an dicta Decreta dicenda sint definitiones ex Cathedra. Si per definitionem ex Cathedra veniat quælibet Papæ infallibilis decisio, & declaratio in quacumque materiâ, in hoc sensu ea Decreta sunt definitiones ex Cathedra, quo sensu P. Suar. P. Vafq. P. Arriaga, P. Palao apud P. Cardenas n. 119. Decretum Clementis VIII. damnans absolutionem inter absentes, vocant definitionem ex Cathedra, & tale etiam dicitur à M. Mart. de Prado l.c. & quo sensu Herinx approbationem Religionum dixit n. 90. esse quodammodo Papæ definitionem, & P. Gasp. Hurt. d. 11. *diff.* 15. Decretum Papæ circa mores vocat definitionem. Si autem per definitionem ex Cathedra veniat Decretum declarans, & constituens veritatem definitam tamquam articulum fidei, & propositionem damnatam reddens hæreticam, in hoc sensu Decreta Alexandri, & Innocentij non sunt definitio ex Cathedra

N.

30.

P. Card.

N.

31.

P. de la

Fuente.

P. Suar.

P. Vafq.

P. Arri.

P. Pala.

P. Card.

Herinx.

P. Gasp.

Hurt.

N.

29.

Filg.

Lumb.
Torrec.
P. de la
Fuente.
P. Card.
N.
32.

Cathedrâ, non enim Papæ damnatas opinio-
nes declarant hæreticas, nec earum contra-
dictorias declarant Catholicas, etsi damna-
tas dicant esse ut minimum scandalosas. Igi-
tur ea Decreta sunt declarationes ex Cathe-
drâ, non definitiones ex Cathedrâ, nisi in
primo, non in secundo sensu. Vid. Lumbier,
Torrec. & præcipuè P. de la Fuente. *disf. 1.
quest. 18. & P. Card. tom. 4. disf. 1. cap. 7.*
Objicies tertio: Censuræ, ut à Papâ ema-
natæ, sunt perpetuæ, & immutabiles: sed
horum Decretorum censure non sunt tales, ut
constat ex particulis *pro nunc, & interea*; h;
enim particulæ non imponunt perpetuum
silentium: ergo. Resp. cas censuras esse sub
ijsdem circumstantiis immutabiles; quod si
contingat, ut censuræ mutentur, erit, quia
circumstantiæ mutabuntur, puta, quia tol-
letur scandalum à damnatâ; ut enim dixi,
damnatae sunt scandalosæ *ut jacent*; & hoc pa-
ter appositio exemplari; nam Alexander VII.
damnat ut scandalosam propositionem 37.
*Indulgentia concessa Regularibus, & revocate à
Paulo V. sunt hodie revalidate.* Ecce est scan-
dalosa, quia supponit revalidatas; quod si
contingat, ut revalidentur, mutatis circum-
stantiis, non erit scandalosa, nec damnata. Ad-
dit P. de la Fuente n. 142. quod licet loqua-
mur de damnatis spectantibus ad jus natura-
le, vel Divinum, accidere possit, ut pro tem-
pore censura Papæ varietur; non quia ea ju-
ra sint mutabilia, sed quia eorum intelligentia
accedentibus novis rationibus potest va-
riari: exemplo sunt plurimæ opiniones, quas
Papâ damnat, quia dicunt aliquid esse pro-
babile; non enim repugnat, ut opinio nunc
improbabilis fiat postea probabilis, & econ-
tra, ut nunc accidit; plures enim olim pu-
tat e probabiles, sunt post ea Decreta impro-
babiles; & hoc quidem contingit sententiæ
tuenti Deiparam in Originali conceptam, ut
plures docent, quæ, & aliæ olim putaban-
tur probabiles, & aliquorum SS. Patrum
dictis conformes, & nunc aliquæ ex illis sunt
damnatae; aliquæ autem, nempe de peccato
originali Deiparæ, etsi non sit damnata, ni-
si ut defendatur, plurimi tamen merito vo-
lunt esse improbabilem. Quomodo autem
non erraret Papâ, qui nunc diceret opinio-
nem aliquam esse probabiliorē, quæ post-
ea evaderet minus probabilis, imò falsa? Ait
idem P. de la Fuente, ideo non erraturum,
quia mutarentur circumstantiæ: ita unus Pa-
pâ approbavit aliquam Religionem tam-
quam utilem, quam alius mutatis circum-
stantiis extinxit; unus damnavit aliquam
opinionem, ut piarum aurium offensivam,
& malè sonantem, quæ verò sensu intellecta

desivit esse malè sonans. Hæc P. de la Fuen-
te n. 103. & 142. ex Corduba in quaestio-
nario lib. 1. quest. 7. §. 14. ante finem, & alijs.
P. de la Fuente.
Cordu.

Nota autem hic quali per transennam, me
non capere doctrinam Filgu. à pag. 28. in N.
Censurâ, ubi primo quaritur, an Decreta Ale-
xandri sint idem, ac declarationes Cardina-
lium; & ait hoc esse discrimen, quod decla-
rationes Cardinalium ordinantur ad alia ne-
gotia, & possunt consulto, & inconsulto
Papâ fieri; talia autem Decreta sunt à Con-
gregatione Cardinalium consulto Papâ, &
ut vitetur vitæ Christianæ corruptela. Sec-
undò ait pag. 29. quod declarationes Cardi-
naliaum, (loquitur de omnibus,) si sint cir-
ca casum singularem, & fiant consulto Pa-
pâ, habeant vim legis ad casus similes; si au-
tem non fiant, & sint ad casus singulares,
non habeant vim legis pro similibus. Tertio
ait, Decreta Congregationum facta ex spe-
ciali Papæ mandato, seu Papâ consulto, pe-
rinde esse, ac si immediatè à Papâ produce-
rentur. Quarto ait, Congregationi Cardina-
lium nullam adesse potestatem leges con-
dendi, sed tantum interpretandi jam latas,
& colligit ex Bullâ Sixti V. adeoque si no-
vam legem condit, est immediatè à Papâ.
Quinto, Decreta Alexandri vocat Decreta
S. Rom. & Universalis Inquisitionis. Sextò
pag. 58 ipsa Decreta Alexandri esse à Papâ,
ut loquente ex Cathedrâ.

Hæc ego non capio, primò, quia non vi-
deo, quomodo Decreta Alexandri modo vo-
cet Decreta Congregationis, modò Decre-
ta Papæ loquentis ex Cathedrâ: secundò
non video quomodo ex verbis Sixti inferat,
nulli Cardinalium Congregationi (numerat
autem quindecim) inesse potestatem con-
dendi leges; nam Sixtus videtur tantum lo-
qui de Congregatione Concilij Tridentini,
quæ quia respicit dogmata fidei, & morum,
rectè Cardinalibus non inest autoritas no-
vas leges cõdendi circa fidei dogmata; num-
quid aliæ Congregationes tractant de mate-
ria fidei? Tertio, si Filgueira, quia Sixtus
declarat nullam inesse auctoritatem leges
condendi Congregationi Tridentini circa
fidei dogmata, insert citatus Author nullam
alijs Congregationibus vim inesse ad novas
leges condendas; ita ego, quia Sixtus ex-
pressè ait, se impertiri facultatem, *se consul-
to*, Cardinalibus interpretandi, quæ spectant
ad morum reformationem, dicam ego nul-
lam omnino auctoritatem inesse alijs quin-
decim Congregationibus ad tractanda nego-
tia, nisi consulto Papâ; sicut autem hoc di-
cere non possum, ita neque dici potest, quod
dicit Filgueira. Advertendum autem, quod
licet

licet Doctores passim cum Bonacina, Diana, Herinx *tom. 2. d. 3. quest. 14.* asserant Cardinalium declarationes non habere vim legis, saltem ex defectu promulgationis; sunt tamen maximi ponderis, nec ab illis, si authenticæ sint, facile recedendum, ut constat ex Rotâ Romanâ, quæ in litibus decidendis sequitur eas declarationes, tamquam decisiones probabilissimas. Quia autem interdum Cardinalium declarationes sunt inter se oppositæ, ait Caram. Diana, & Herinx *n. 185.* ideo Urbanus VIII. die 11. Augusti anno 1632. decrevit nullam fidem illis, siue in iudicio, siue extra, esse adhibendam, nisi in authenticâ formâ, solito sigillo, & subscriptione Cardinalis Præfecti, & Secretarij ejus Congregationis pro tempore existentium munitæ fuerint. Hoc certum, quod, si Papa approbet, & jubeat observari declarationem Cardinalium, habeant vim legis, si promulgentur. Vid. de hac re Illust. D. M. Tapiam *tom. 1. lib. 4. quest. 8. art. 8.* qui licet sustineat, ut probabilis declarationes Cardinalium habere vim legis obligantis in utroque foro omnes, & semper, (quod ego etiam verius puto) ac si à Summo Pontifice edite essent, & ita sentiunt Nicolaus Garcia *tom. 1. de Beneficijs in Præfatione, M. Mand. randa, Moneta, P. Salas de Leg. tr. 14. d. 21. P. Salas sect. 12. Barbosa, & alij;* attamen idem M. Tapia sententiam negantem habere vim legis, sed tantum esse dictamen gravissimorum Patrum, asserit probabilem cum P. Sanch. *tom. 3. de Matr. lib. 8. d. 2. n. 10. Navarro consil. 34. de Præbendis, Valero de Differentiâ utriusque fori, verbo absolutio, diff. rentia 1. n. 20. Pontio lib. 3. de Matr. cap. 13. Diana, §. 2. n. 1. Diana 1. p. tr. 10. ref. 29. & alijs.* Omitto, quæ Doctus Filguei. prolixo labore transcribit ex suo Th. Hurtado circa libros prohibitos: de quibus vide Herinx *tom. 3. d. 9. quest. 8.* per totam, & P. Ardekin *quest. 4. & 5. P. Gasp. Hurt. d. 10. diff. 11. Caram. tuse lib. 1. a. n. 318. & a. n. 255.* eruditè, & M. Hozes *pag. 644. & P. Moya tom. 2. tr. 5. P. Moy. quest. 10.* per totam.

N. Benè autem monet Abulensis in Defensorio *p. 2. cap. 81.* quod non ideo, quod Ecclesia approbat aliquem librum, etsi S. Augustini, esse de fide quicquid in eo continetur; ait enim, si approbatio Ecclesia hoc sonaret, quod definitio ejus, scilicet quod quando approbat libros Authoris, (expressè loquitur de libris S. Augustini, quos S. Ecclesia in Synodo quinta Constantinopolitana, Collatione tertiâ, & Gelasius Papa in Concilio primo Romano approbavit) ita haberentur contenta in illis libris, ac si omnia, & singula essent per Ecclesiam

determinata jam tanta esset authoritas librorum approbatorum, sicut authoritas Sacri Canonis Biblia. Hæc Abulensis, qui disertè hoc probat, & subdit, quod Ecclesia assereret contradictoria, eo quod approbaverit etiam libros S. Hieronymi, qui multis in locis directè contradicit Augustino. Vid. Em. Aguir. *tom. 3. in S. Anselmum d. 136. sect. 2. P. Val. in Analyfi Fidei lib. 8. cap. 3.* per totum, & P. de la Fuente *diff. 1. n. 136.* ubi notat maximi momenti esse approbationem libri Exercitiorum S. P. Ignatij, non enim approbatur in Generali, ut sæpe approbantur libri SS. Patrum, nec ea approbatio aliud præstat, quàm quod ille S. Pater pie, & utiliter scripserit, non autem approbatur tamquam verum omne, quod scripsit: at liber Exercitiorum est approbatus approbatione speciali, quæ est longè maioris efficaciæ, à Paulo III. autoritate Apostolicâ, & ex certâ scientiâ post accuratum examen, & frequentem fructus experientiam, quos Ecclesiæ attulit, & omnia, & singula in eis contenta approbantur, & collaudantur.

Objicies quarto: Eodem tenore procedunt Decreta Pontificia circa libros, ac circa opiniones: sed ea non sunt Pontificia, sed à Papa tantum, ut Capite Inquisitionis Romanæ ergo nec ista. Respondeo dupliciter daminari posse librum, primò per Decretum Pontificium ex plenitudine Apostolicæ potestatis, obligando omnes Fideles, ne eum legant; secundo per Decretum Papæ, ut Prædictis Congregationis: si hoc modo fiat, non obligat nisi subiectos Romanæ Inquisitioni; si illo modo fiat, obligat omnes: quod si aliquando, ut accidit in Hispaniâ, Pontifex supplicetur, ut eum permittat, & constet, cur talis liber sit damnatus, & opiniones propter quas est damnatus, tunc legi poterit, at juxta damnatas nemo operari poterit. Addo Papam damnare posse librum, tum per sententiam declaratoriam, damnando ut hæreticum, blasphemum, scandalosum; tum per sententiam legislativam, vetando ejus lectionem: à primâ sententiâ numquam fieri potest supplicatio, & ubique terrarum censendus est hæreticus, aut scandalosus; à secundâ potest. Vid. P. Card. *tom. 4. diff. 1. a. n. 220. Filg. a. pag. 42. Torrec. diff. 3. a. n. 23. & P. Tab. tom. 1. in Decal. lib. 2. cap. 1. de Fide n. 56.*

Ex his infer, in his Decretis reverà declarari doctrinas esse scandalosas; sunt autem scandalosæ, non quia damnatæ, sed sunt damnatæ, quia scandalosæ: tò autem tantum, quod additur in Decretis, non significat improprietatem, sed veritatem. Plura scitu digna dabit P. de la Fuente. *g. 19. a. n. 143.*

C. Agui.
P. Val.
P. de la
Fuente.

N.
37.

P. Card.
Filgue.
Torrec.
P. Tab.
bur.

N.

38.

P. de la
Fuente.

SE.

SECTIO II.

An leges Pontificiae obligent etiam ubi non sunt promulgatae.

§. I.

Utriusque sententia fundamenta.

SUMMARIUM.

Decreta alia purè legislativa, alia purè declarativa, alia mixta, n. 39.

Leges Papae ut declarativae obligant etiam ubi non promulgatae, ibid.

Tota quaestio de legibus, ut purè legislativis, n. 40

Legis definitio, n. 41.

Rationes, & DD. tuentes, & negantes obligare, ubi non sunt evulgatae, à n. 41. ad 44.

N.
39.

Adverte inter Decreta ex Cathedrâ, alia esse purè legislativa, quatenus præcipiunt, vel prohibent aliqua omnibus Fidelibus, alia esse purè declaratoria, quatenus purè manifestant aliquam veritatem, sive circa materiam fidei, sive morum; alia esse declaratoria simul, & legislativa, quatenus non tantum aliquid declarant, sed etiâ prohibent, puta, declarant opinionem esse scandalosam, & prohibent, ne doceatur, qualia sunt utriusque Alexandri, & Innocentij Decreta, quæ præterea sunt comminatoria, quatenus minantur excommunicationem ipso facto ab inobedientibus incurrendam. Jam certum est omnes Doctores, sive sententiæ affirmantis leges Pontificias obligare, ubi non sunt promulgatae, sive illud negantis, convenire debere in hoc, quod leges Pontificiae, quatenus declarativae, obligent etiâ, ubi non sunt promulgatae; & ideo Tridentinum, etiam ubi non est promulgatum, obligat quoad definitiones, & dogmata. Hinc nescio, quo fundamento aliqui apud Torrec. diff. 3. à n. 2. dixerint, quod Decretum Alexandri VII. ne quidem ut declarativum, obliget in Hispania, multò minùs ut prohibitivum, quod certè malè auditur. Quare tota quaestio inter utriusque sententiæ DD. reducitur ad leges Pontificias ut legislativas, an dummodo certò moraliter constet tale Decretum, ut legislativum, fuisse Romæ promulgatum, obliget ex. gr. Hispanos, ubi non est promulgatum; an verò ut obliget Hispanos, debeat esse in Hispania promulgatum; imò Matriti, ut obliget Matritenses?

N.
40.

Caiet.
Sorus.
P. Mol.

Diana.

Affirmant, necessariam in singulis Diocessibus promulgationem, ut Decretum, quatenus legislativum, singulos obliget, Caiet. 1. 2. quaest. 90. art. 4. M. Sorus lib. 1. de Justitiâ quaest. 1. art. 4. P. Molina tom. 2. de Justitiâ tr. 2. d. 395. & alij primæ notæ Authores apud Dianam p. 1. tr. 10. de Legibus

resol. 8. quibus addo P. Gibal. lib. 7. de Scientiâ Canonica cap. 2. qu. 1. n. 7. & plurimos Scotistas, inter quos Wigers q. 94. & Mastr. d. 2. Theol. Mor. n. 104. quibus subscribunt illi, qui post Decretum Alexandri VII. in Hispania non promulgatum, docuerunt opiniones ab eo damnatas: hanc opinionem probabilem reputant etiam Adversarij; ita P. Lessius, P. Vasq. P. Granado, Lumb. Torrec. diff. 3. n. 53.

Primum fundamentum sumunt à priori ex legis definitione traditâ à S. Th. 1. 2. quaest. 90. art. 4. Est ordinatio rationis ad bonum commune, ab eo, qui curam habet communitatis, promulgata: sed sic est, quod per solam promulgationem legis Pontificiae Romæ factam, lex non potest dici promulgata; debet enim ita esse promulgata, ut reus a Iudice puniendus nullam ejusdem legis ignorantiam obtendere possit, immò ita promulgata, ut iudex possit de certâ legis notitiâ reu convincere; ad hoc autem est insufficiens sola promulgatio Romana: ergo ut leges Pontificiae ubique obligent, debent esse ubique promulgatae. Confirmant ex Jure Canonico cap. Cum infirmitas, de Panit. & Remiss. quod decernit legem à Concilio Generali contra Medicos latam non obligare eosdem, nisi à locorum Ordinarij fuerit promulgata: ergo idem de alijs legibus Pontificijs.

Secundum est à paritate Juris Civilis, cuius leges certum est nõ obligare, nisi in pluribus civitatibus promulgetur proportionally ad Imperij amplitudinem, cui Legislator præest: ergo cum nullum amplius Imperium detur eo, quo Pontifex gaudet, insufficiens omnino erit sola promulgatio Romæ, ut lex Pontificia omnes Fideles, etiam in extremis Indorum oris degentes, obliget.

Negant necessariam singulis in Diocessibus legum Pontificiarum promulgationem, immò satis esse, si Romæ tantum sint evulgatae, ut omnes Fideles alibi degentes, ab illis obligentur. Ita P. Suar. lib. 4. de Legibus cap. 15. per totum, Diana l. c. & apud eum alij, quibus addo P. Palao tom. 1. tr. 3. d. 1. p. P. Palao 12. n. 2. qui universaliter de quacunque lege Canonica hoc tueretur, Torrec. l. c. M. de Mart. de Prado in Theolog. Mor. cap. 3. de Prado, Legibus quaest. 5. §. 4. M. Tapia tom. 1. lib. 4. quaest. 4. art. 3. n. 5. Herinx tom. 2. d. 3. de Legibus n. 109. Filg. in Centurâ pag. 21. qui cum P. Card. tom. 1. d. 9. cap. 20. art. 11. & tom. 4. diff. 1. n. 199. judicat sententiam oppositam modò esse antiquatam, Diez de Prado 1. p. §. 7. n. 5. P. Moy. tom. 1. tr. 3. d. 8. quaest. 6. n. 21. qui specialiter tueretur hoc de Decretis fidei, & morum, & alij TT.

Absti-

N. 44. Abstineo ab illis rationibus, quæ unicè probant, satis esse certam aliquam in loco promulgationem, ad hoc ut Decreta Pontificia, quatenus declarativa, ubique obligent, dummodo certò moralis notitia de talis Decreti promulgatione habeatur. Dixi enim nullam in hoc esse controversiam, cum etiam DD. primæ sententiæ hoc supponant, & non possint non supponere. Ego enim attentè legi Caietanum, Sotum, Molinam, qui omnes, esto necessariam velint promulgationem hic ut hic obligent, attamen non loquuntur de legibus datis pro totâ Ecclesiâ, & circa materiam fidei, & morum; immò et si de his loquerentur, posset per promulgationem intelligi certitudo moralis de publicatione factâ Romæ. Quare illas tantum pro secundâ sententiâ traham rationes, quæ probant Decreta Pontificia non egere publicari ubique, ut ubique obligent. Præcipua autem est, quia ex una parte, de essentiâ legis nō est promulgatio ubique, sed tantum est promulgatio, ut constat ex definitione D. Th. ex aliâ parte, ex nullo jure positivo inferitur necessitas promulgationis ubique; neque enim Papa subiectus est Juri Civili, immò supra illud est, & illud in pluribus correxit, ut videri potest in P. Azor tom. 1. lib. 5. & P. Gibal. tom. 1. lib. 4. ergo non est de necessitate legis ad hoc, ut ubique obliget, ut ubique promulgetur: addo experientia constare Fideles ubique obligatos per solam promulgationem factam Romæ; nam, ut bene P. Suar. & P. Palao n. 2. plura Juris Canonici Decreta, Decretalium, Sexti, Clementinarum, Extravagantium, Tridentini, obligant ubique, esto ubique non sint promulgata: similiter Bulla Cœnæ solum Romæ publicatur, & ubique obligat: ergo non est de necessitate legis Pontificiæ, quatenus præceptiva, aut prohibitiva, ad hoc, ut ubique obliget, ut ubique promulgetur. Argumenta opposita solvit diligenter Palao à n. 5.

§. II.

Monita pro meâ sententiâ.

S U M M A R I U M.

Lex quid? dicitur à ligando, n. 46.

Quomodo differat à præcepto, ibid.

Non est de essentiâ legis, ut minetur culpam, & poenam, ibid.

Promulgatio quid? Est de essentiâ legis, n. 47.

Lex supponit dominium jurisdictionis, n. 48.

Aliter discernendum de Decretis Pontificiis pure prohibitis, ac de prohibitis, quia de Tom. I.

clarativis, n. 49.

Aliud est, obligor tibi hic, aliud, obligor à te hic, n. 50.

Utilitas hujus doctrine, n. 51. 52.

Lex obligat independentè ab acceptatione, n. 53.

Monco primò lectorem, ne superficiali oculo transcurrat, quæ in hoc §. dicturus sum; cum enim ratio cogat me ad novum discurrendi modum, posset me, vel de novitate in re tam gravi accusare, cum tamen mihi nihil antiquius sit, quàm, ut sive nova, sive antiqua placere non possint, nisi quia vera; & inter utraque aequaliter constitutus, veneror antiqua, & timeo nova; vel de falsitate causare, cum tamen cum in finem unicè etatem, & animam inter libros triverim, ut ex æterno Veritatis fonte meum in intellectum aliquis sanæ doctrinæ rivus descenderet.

Monco scundò ex D. Th. 1. 2. qu. 90. art. N. 1. & P. Suar. lib. 1. de Leg. cap. 1. n. 9. P. Salas 46. d. 1. de Leg. sect. 1. qu. 1. legem dici potius à li- D. Tho. gando, quàm à legendo; nec est nisi regula P. Suar. actuum humanorum, quâ quis obligatur P. Salas, aliquid facere, aut omittere. Differt à præcepto, quod lex fertur communitati, præceptum autem fieri potest singulari personæ; unde *Lege prima ff. de Leg.* dicitur: Lex est commune præceptum; & ideo P. Suar. l. c. cap. 12. definit legem dicens, Est præceptum commune, justum, ac stabile, sufficienter promulgatum: differt etiam, quia lex est perpetua, non enim cessat mortuo legislatore; contra præceptum, mandatum, statutum cessat amotione præcipientis, vel morte ejusdem, ut habetur in *Lege mandatum*; mandatum finitur morte mandantis, ut bene M. Tapia tom. M. Tap. 1. lib. 4. qu. 5. art. 2. Ex quâ D. Th. definitione in Tr. de Incarn. intulimus contra M. Victor. Lorcam, P. Esparza qu. 32. Card. Pallavicinum n. 134. P. Haunoldum, non esse de essentiâ legis strictæ, esse cōminatoriam culpæ, & poenæ propter culpam, sed satis esse, ut aliquis obligetur ad aliquid agendum, aut omittendum, non autem necesse esse potentiam ad legis transgressionem, seu ut subditus sit capax peccati. Hinc cum modestissimo, & doctissimo viro M. Godoy (cujus volumina mihi instar bibliothecæ sunt) d. 49. à n. 48. in 3. p. dixi in lege duplicem distinguendam esse vim, aliam directivam, quâ subditus ligatur ad rem præceptam, aliam coactivam, quâ ad poenam; illa est de essentiâ legis, non hæc; imò ibidem notavi ex eodem, quod licet legislator non subjiciatur legi quoad vim coactivam

ctivam, attamen fuisset legibus obligatur, quoad vim directivam.

N. Monco tertio, promulgationem non esse, nisi exteriorem ceremoniam, ita subditis manifestam, ut saltem aliqui eorum evidenter sciant legem latam fuisse, & tali ceremoniâ

M. Tap. legali manifestatam. Eam definit M. Tapia *rom. 1. lib. 4. qu. 4. art. 1.* Solemnis publicatio, atque intimatio à legislatore ad subditos, quibus lex imponitur; & adeo necessaria est ad valorem legis humanæ, ut eâ promulgatione seclusa, lex nullam vim habeat obli-

S. Tho. gandi. Ita D. Thom. 1. 2. qu. 90. art. 4. dicens: *Promulgatio ipsa necessaria est ad hoc, quod lex habeat suam virtutem*, intellige obligandi; & communiter DD. cum P. Vasq. 1. 2. d. 155.

P. Vasq. cap. 2. n. 16. P. Suar. lib. 1. de Leg. cap. 11. n. 6. habetur in cap. In istis dist. 4. §. *Leges*, ubi dicitur, *leges instituuntur, cum promulgantur*.

N. Monco quarto, omnem legem supponere in legislatore dominium jurisdictionis, nam implicat effectus sine causa: sed actus præ-

P. Less. cipui dominij jurisdictionis sunt ex P. Lessio de iust. cap. 2. n. 3. præcipere, prohibere, permittere, punire, præmiare: ergo hi actus præsupponunt dominij jurisdictionis: ergo cum lex sit, vel præceptiva, vel prohibitiva, vel pœnalis, vel mixta, supponit in legem ferente, dominium jurisdictionis, sine quo nulla erit.

N. Monco quinto, leges Pontificias, alias esse purè declarativas, alias purè legislativas, seu prohibitivas, aut præceptivas, alias declarativas simul, & legislativas, ut sæpe dixi. Porro Decreta Pontificia purè legislativa, siue sint præceptiva, siue prohibitiva, possunt prohibere aliquid, vel quia est in se malum, vel malum, quia vetitum, juxta distinctionem objectorum, quorum alia sunt vetita, quia mala; alia sunt mala, quia vetita. Hoc mihi certum est, quod de Decretis Pontificijs prohibitis, quia declaratorijs, aliter discurrendum est, ac de Decretis Pontificijs purè prohibitis. Si quis enim de purè prohibitis dicat, quod Fideles illis non obligentur, ubi non sunt promulgata, parùm interest, cum certum sit, hoc dici non posse de Decretis prohibitis simul, & quia declarativis. Disparitas est evidens: quia Decreta Pontificia declarativa, & prohibitiva, eo ipso quod declarant talem opinionem esse scandalosam, aut objectum esse illicitum, & talis declaratio mihi constat, ideo statim illis Decretis obligor, etiam ubi non sunt promulgata, quia est principium morale evidens, quod nulla opinio certò scandalosa possit esse regula morum; & nullum certò illicitum est ample-

ctendum, sed etiam non datà promulgatione talis legis Pontificiæ declaratoriæ, atque adeo prohibitoriæ, talis objecti, quia mali in se, & non mali, quia vetiti, mihi certò constare potest, eam opinionem esse scandalosam, & ejus objectum illicitum: ergo teneor opinionem illam, & ejus objectum non amplecti: ergo non est necessaria promulgatio hic, ut hic obliget stare Decreto Pontificio declaratorio, atque adeo prohibitorio objecti ex se mali; quidquid sit de alijs legibus Pontificijs purè prohibitorijs, & quidem objecti ex se indifferentis, & non declaratorijs.

Hæc doctrina lucem mihi dat, ut aliquid N. innuam, quod fortè non displicebit, & quò tam sententia universaliter negans legibus Pontificijs non obligari, ubi non promulgantur, quàm asserens nos ijs obligari, etiam ubi non promulgantur, simul componantur: sunt enim meo iudicio duo valde diversa, *obligor tibi hic; obligor a te hic*; quare dicere possumus, quòd legi Pontificiæ declaratoriæ, & prohibitoriæ non promulgatæ hic, obligor hic; sed non obligor ab illa hic, donec hic promulgetur; ita ut promulgatio hic necessaria sit, non ut obliger hic illi, seu vitare, quod prohibet, sed ut obliger ab illa hic; non autem sit necessaria, ut obliger hic illi; nam obligor hic, stare illi hic, non ab illa, sed à principio naturali dictante, non esse sequendum, quod mihi certò constat esse malum; sed mihi constat hic, quòd malum sit edere ad satisfactionem, hoc enim Papa non potens errare prohibuit Romæ, quia malum in se: ergo non possum hic (quocumque in loco ego sim) edere ad satisfactionem. In quo casu patet, me obedire Papæ declaranti hoc esse malum, attamen obedio Papæ, non quia hic (ubi gratis suppono, licet falsò) Decretum non esse publicatum, non, inquam, quia hic ubi sum, obligor à Papâ, sed quia obligor à principio reflexo naturali evidenti, quòd non possum operari, quod certò scio esse illicitum.

Explico hoc paritate justitiæ strictæ, & N. aliarum virtutum, quæ sunt ad alterum: possum esse obligatus tibi, & à te, quia tu habes jus contra me; vel esse obligatus tibi, & ab alio, non à te; in utroque casu obligor tibi, sed in primo tibi, & à te; in secundo tibi, sed non à te, sed ab alio, ut bene de hoc puncto Maffrius in 3. sent. d. 7. qu. 8. & P. Espar. qu. 3. Maffri, & 12. de Justitiâ. Immo quoties universa- P. Espar. liter ex motivo unius virtutis tenemur ad actum alterius virtutis, tunc obligor ad talem actum virtutis imperatæ, sed non à præcepto imperatæ, sed imperantis; ex. gr. fac ut

ut ego possim salvare alium humiliando me illi; ecce tencor à charitate ad actum humilitatis, adeoque obligor tibi, sed non à te immo neque obligor à præcepto humilitatis, sed à præcepto charitatis humiliare me ipsum tibi; similiter fac Regem præcipere Magnati, ut obediat rusticis; ecce Magnas tenetur obedire rustico, sed non obligatur à rustico, sed à Rege: ergo idem dici potest in casu nostro; sive Decretum Papæ ut declarativum, & ut prohibitivum objecti, quia mali, promulgetur hic, sive non, adhuc tencor me conformare illi, non quia ab illo obligor, sed quia illi obligor à præcepto fidei obligante me credere ut illicitum, quod scio declaratum à Papâ ut tale; & à dictamine conscientie dictante, non esse sequendum, quod scio esse infallibiliter illicitum; nec pro regulâ morum assumi posse opinionem certò scandalosam. Hæc innuisti satis sit, ut eo magis constet, quòd etiam si sequaris sententiam negantem leges Pontificias obligare, ubi non sunt promulgatæ, dico, quòd adhuc ubi promulgatæ non sunt, teneris parere; sive deinde pareas illis, quia illis, & ab illis obligaris; sive quia illis, sed à principio naturali parere obligaris; quod parum interest in ordine ad finem Legislatorum; dummodo enim legibus pareatur, hoc est quòd illi volunt, sive deinde ex illo, aut isto fine, cum finis legis non cadat sub legem.

N. 52. Ex hac distinctione duplex habebitur utilitas. Prima, quòd in præcipuo puncto componuntur Authores: dici enim potest, quòd negantes Decreta Pontificia obligare, ubi non sunt promulgata, negant tantum, quòd illa obligent, non autem negant, quòd Fideles illis obligentur; hoc enim negare non possunt, nisi negent principium omnino certum, quòd nulla certa falsitas possit esse regula morum: ergo quoad punctum practicum conveniunt cum affirmantibus, etiam ubi Decreta non sunt promulgata. Secunda utilitas est, quòd quacumque sententiam sequaris, teneris obedire Decreto; nec poteris dicere te non teneri, quia hic non est promulgatum; adhuc enim teneris, non quidem à Decreto, sed à principio conscientie universali dictante, nullum cognitum ut falsum, & ut malum, esse regulam morum; adeo ut promulgatio non sit necessaria, ut pareas Decreto, & fugias, quòd Papa prohibet ut malum; satis enim est notitia certa Decreti Pontificij, ut Decreto obedias, sed ad summum ut à Decreto obligeris; Papæ autem, sicut cuilibet legislatori, parum interest ex quocumque fine obedire tenearis, dummodo obedias.

Tom. I.

Ex hac ipsâ doctrinâ præoccupatum manet aliorum effugium dicentium, acceptationem esse necessariam, ut lex obliget: ergo etiam, ut Decreta obligent. Dico enim hoc esse falsum de Decretis declaratorijs, & ad summum esse verum, si tamen verum est, (nam legem obligare independentem ab acceptatione, communis, & vera sententia est, ait P. Suar. lib. 3. de Leg. cap. 19. & lib. 4. cap. 16. M. Mart. de Prado in Thcol. Mor. cap. 3. de Leg. qu. 6. n. 5.) ut à lege, & à Decreto obligeris. Ratio est: quia veritas, quæ deciditur, ut acutè P. Lessius de Justitia cap. 20. n. 192. non pendet ab acceptatione, aut censurâ iudiciorum, esto obligatio legis pendeat ab acceptatione; non enim liberum est homini rejicere veritatem cognitam ut certam: sed per Decretum Papæ declaratorium, cujus notitiam suppono, mihi certò constat veritas de inhonestate objecti, cujus licentiam approbat opinio damnata: ergo non est mihi liberum illam rejicere; ergo à principio naturali obligor acceptare talem veritatem, & Decretum: similiter à dictamine conscientie obligor acceptare certam doctrinam morum, & respondere certò falsam: ergo cum doctrina à Pontifice damnata sit certò scandalosa, adeoque sit certò falsum, quòd non sit scandalosa; & opposita sit certò non scandalosa, & certò verum sit, quòd sit honesta, obligor eam acceptare. Plura de acceptatione dabit M. Tapia tom. 1. lib. 4. qu. 3. art. 91. & alij passim. Hæc est mea mens, quam per sequentes conclusiones expono.

P. Suar.
M. Mart.

P. Less.

M. Tap.

§. III.

Conclusiones exponentes meam sententiam.

S U M M A R I U M.

Omnes Fideles, qui habent certitudinem moralem Decretorum Pontificiorum, ut declarativa sunt, obligantur illis stare etiam, ubi non sunt evulgata, n. 54. 55. 56.

Decreta Pontificia, etiam ut legislativa, obligant, ubi non promulgata, à n. 57. ad 60.

Potestas declarativa non supponit jus jurisdictionis, n. 60.

Parendum legibus legitime promulgatis, n. 63. Non est necessaria promulgatio in omni loco, n. 65. ad 68.

Pleraque ex damnatis ab Innoc. continent materiam juris naturalis, alique juris humani, ib. Damnata circa jus humanum sunt verita, quia scandalosa, n. 67.

Decreta Tridentini circa fidem, & mores obligant etiam ubi non promulgata, ibid.

Cur leges civiles obligent tantum, ubi promulgantur; non autem Decreta Papæ? n. 70.

E ij

Pono

P Ono eas sub unum intuitum, seorsim tamen probandas.

N. Prima est: Decreta Pontificia, ut præcise declarativa sunt, neque obligant ubi sunt, neque ubi non sunt promulgata.

N. Secunda: Fideles tamen, qui eorum Decretorum, ut declarativorum notitiam certo moralem habent, obligantur stare illis ut declarativis, tam ubi sunt, quam ubi non sunt promulgata.

N. Tertia: Decreta Pontificia, quatenus legislativa, obligant, ubi sunt promulgata, siue sint circa materiam ex se indifferentem, siue ex se malam, & ideo à Decretis vitata.

N. Quarta: Probabilis est quod Decreta Pontificia quatenus legislativa circa rem ex se malam, seu prohibentia objectum ex se declaratum malum, obligare etiam ubi non sunt promulgata.

N. Quinta: Et si hoc verum non esset, adhuc tamen Fideles obligarentur stare tali Decreto Pontificio prohibitivo objecti ex se mali, & repudiare id, quod tale Decretum prohibet.

N. Sexta: Probabilis etiam est, quod Decreta Pontificia pure legislativa, seu prohibitiva rei ex se indifferentis, & malæ, quia vitatæ, obligent etiam, ubi non sunt promulgata.

N. Hæc est summa totius doctrinæ. Prima, & secunda conclusio loquuntur de Decretis præcise ut declarativis; & utraque est evidens, ut ostendam. Reliquæ loquuntur de Decretis legislativis, cum hoc discrimine, quod tertia, quæ etiam est evidens, loquitur universaliter de omnibus, & circa quamcumque materiam. Quarta, & quinta loquitur de Decretis legislativis supponentibus declarationem damnativam, adeoque circa materiam ex se malam. Ultima demum loquitur de Decretis pure legislativis circa materiam indifferentem, qualia sunt quæ prohibent, ex. gr. esum carnum tali die, vel præcipiunt Missam tali die; hæc enim Decreta sunt pure legislativa, & nullo modo declarativa.

N. Jam prima conclusio, quamvis videatur primâ fronte contra omnes, nisi tamen crassissimè hallucinor, omnium esse debet, & ita probatur. Decreta Pontificia præcise ut declarativa, non sunt legislativa, sed sunt pura infallibilis vox manifestans aliquam veritatem; sed si non sunt legislativa, immò si sunt pura manifestatio alicujus veritatis, nullam possunt inducere obligationem ratione personæ, à quâ procedunt: ergo Decreta Pontificia præcise ut declarativa nullam possunt inducere obligationem, sed præ-

sciunt, seu nec affirmant, nec negant obligationem, si enim præsciunt ab obligatione, nec obligant, nec non obligant: ergo nec obligant ubi sunt, nec ubi non sunt promulgata. Minor probatur primò: quia potestas declarativa alicujus veritatis non supponit jus jurisdictionis, à quo solum provenit legis obligatio, & ejus actus, nempe prohibere, præcipere, &c. Secundo: Si pura manifestatio veritatis induceret obligationem, sequeretur, quod omnis docens alterum aliquam veritatem obligaret illum, atque adeo in circulis, ubi plurimæ feruntur veritates, orirentur in audientibus obligationes, & quotquot privatos inter parietes Doctorum scripta revolvunt, quæ manifestant ignotas veritates, iidem obligarentur, vel à Doctoribus defunctis, vel ab eorum scriptis declarantibus eas veritates, quod nemo dicit: ergo etiam Decreta Pontificia præcise ut declarativa nullo modo obligare possunt: sed quod non potest obligare, neque obligat ubi est, neque ubi non est, ut est evidens: ergo Decreta Pontificia præcise ut declarativa, nec obligant ubi sunt, neque ubi non sunt promulgata.

Secunda conclusio probatur, notato diff. N. crimine inter has duas propositiones: *Fideles obligantur à Decretis ut declarativis; Fideles obligantur Decretis declarativis, sed non ab illis*; sed aliunde, ut mox explicio. Prima est falsa; nam in primâ conclusione probavi, Fideles non obligari à Decretis ut declarativis: secunda est vera, & eam ita probavi. Fidelibus ubique terrarum degentibus, habentibus notitiam certo moralem de Decretis Pontificijs ut declarativis, inest obligatio standi illis; primò ex præcepto fidei, quilibet enim tenetur credere, quod Papa declarat malum, aut bonum, esto Papa præcise declararet, & nullam ferret de eo legem. Secundo ex lege naturali dictante, repudiandum, quod scio certo illicitum, & scandalosum, & amplectendum, casu quo tenear, aut velim operari, quod scio licitum: sed quod Pontifex declarat licitum, aut illicitum, scio certo esse tale: ergo tum ex præcepto fidei, tum ex lege naturali teneor credere tale esse, quod Papa declarat tale; & teneor repudiare objectum, & opinionem damnatam, seu declaratam ut scandalosam, ita ut ad credendum me obliget fides, ad repudiandum lex naturalis; si mihi constet per Decretum Papæ, opinionem, & objectum declarata esse mala: sed hoc est stare, & obedire Decretis declarativis: ergo Fideles habentes notitiam certam Decreti Pontificij ut declarativi, obligantur tum à præcepto

cepto fidei, tum à dictamine naturali stare Decretis, ut declarativis, & repudiare opinionem declaratam ut scandalosam. Contrario: Possum sine promulgatione hic, habere hic notitiam certo morale de Decreto Pontificio declarante talem opinionem ut scandalosam: ergo cum ex principio naturali reflexo obligetur quilibet non sequi certo scandalosum, sequitur, quemlibet Fidelem hoc scientem obligari, non sequi eam opinionem declaratam ut scandalosam, esto per impossibile non prohiberetur à Papa: ergo Decretis ut declarativis Fideles ubique obligantur.

N. 63. Tertia conclusio est omnino evidens, & omnium, & facile probatur. Superioris legibus, aut præceptis legitime promulgatis standum est, de quacumque materia ea sunt, dummodo sint in bonum commune: ergo Decretis Pontificijs ut legislativis hic promulgatis, hic standum est.

N. 64. Quarta conclusio probatur; & quidem vellem eam esse evidentem, mihi tamen evidens non est, & §. sequenti solvam argumentum, quo P. Cardenas probat esse nunc prorsus improbabilem sententiam docentem, Decreta Pontificia, ut legislativa, non obligare, nisi ubi sunt promulgata. Probatur autem primo iisdem rationibus, quibus probabitur sexta; sunt autem illæ, quas adduxi §. 1. pro sententia docente Decreta obligare etiam, ubi non sunt promulgata; nam à fortiori militat pro hac conclusione; si enim Decreta Pontificia pure ut legislativa, & circa objectum ex se non malum obligant, ubi non sunt promulgata, multo magis obligabunt Decreta legislativa supponentia declarationem, & prohibentia objectum, quia malum in se.

N. 65. Secundò probatur: quia ut Decreta Pontificia, quatenus legislativa, obligent, satis est, ut habeam notitiam moraliter certam illorum; nam promulgatio in omni loco gratis omnino ponitur necessaria, cum neque essentia legis, neque Jus Pontificium hoc exigant, ut exigit Jus Civile, ad hoc ut ejus leges obligent. Addit P. Cardenas *tom. 4. disp. 1. n. 208.* quod, quoties Decretum respicit materiam juris naturalis, aut Divini positivi, toties, si certa ejus notitia habeatur, ubique obligat, etiam, ubi non est promulgatum; & ideo post primam Legis Evangelicæ promulgationem ab Apostolis factam, satis est certa ejus notitia, nec necessaria est nova promulgatio: sed ferè omnia in Decreto Innocentij contenta sunt juris naturalis, aut Divini positivi, ut patet ex Catalogo damnatarum, nam solum quinque

Tom. I.

damnantur circa jus humanum; de quo legendus etiam est P. de la Fuente *disp. 1. n. 55. & 56.* immò eo ipso quod omnes damnatae sint intrinsecè scandalosæ, eo ipso opponuntur per se legi naturali charitatis vetantis, ne quis proximo occasionem ruine præbeat: ergo ad hoc Decretum, ut prohibitivum, non est necessaria nova promulgatio, saltem quoad ea, quæ respiciunt jus naturale, aut Divinum positivum; immò ait, neque requiri circa propositiones, quæ sunt juris humani, quia, inquit, cum promulgatio eo sine requiratur, ut Fideles obligentur, hic autem obligatio oriatur ex notitia Fidelibus moraliter certà, consequenter inutilis est nova promulgatio. Verum hæc ratio me non convincit; primò, quia maior ita distingui potest: Decretum respiciens materiam juris naturalis, vel Divini positivi ubique obligat, id est, Fideles ubique obligantur ad illud ex vi ejusdem Decreti, nego maiorem; ex alijs principijs, nempe ex lege Dei, vel lege naturali, declarante Decreto eam materiam, concedo maiorem: secundo, quia non satisfacit replicæ; quod saltem quoad propositiones respicientes materiam juris humani requireretur promulgatio hic, ut hic obliget: quare ratio hujus conclusionis unica, & solida est, quod gratis, & sine ullo fundamento, & contra experientiam asseritur requiri aliam promulgationem, præterquam Romæ factam, ut Decreta Pontificia ubique obligent, dummodo certò constet ea fuisse Romæ promulgata.

Quinta conclusio probatur iisdem argumentis, quibus secunda; quia lex naturalis dictat non esse assumendam pro morum regulà opinionem ex se scandalosam, & repudiandum objectum prohibitum, quia malum: sed etiam, ubi talia Decreta Pontificia ut prohibitiva non sunt promulgata, potest Fidelibus constare promulgatio Decreti Pontificij prohibitivi opinionis, quia ex se scandalosæ, & objecti, quia ex se mali: ergo ubi illud promulgatum non est, adhuc Fideles obligantur vitare dictam opinionem, & objectum: sed vitare talem opinionem, & objectum, & parère Decreto prohibenti illud, est practice, & in ordine ad finem à Papà intentum omnino idem, nam Papa præcisè intendit, ut talis opinio, & ejus objectum vitetur, non autem intendit, ut ex motivo formali obediendi illi Decreto vitetur, cum finis legislatorum non cadat sub legem: ergo.

Dices, hanc rationem non probare Fideles teneri stare Decreto ut prohibitivo attingente materiam juris humani, ubi non est

E iij

promul-

promulgatum. Resp. primò negando antecedens; quia omnes propositiones etiam veritates circa materiam juris humani sunt vetitæ, quia scandalosæ: ergo datur lex naturalis obligans eas non sequi, etiam ubi Decretum non est promulgatum. Secundò, licet hoc nostra ratio non convinceret, quod tamen est falsum, attamen hoc convincit ratio sextæ conclusionis.

N. 68. Sexta conclusio probatur: quia ex una parte non est de essentia legis, nisi promulgatio, non autem promulgatio ubique, ut ubique obliget: sed data promulgatione Romæ, datur promulgatio: ergo datur quidquid requiritur, ut obliget non existentes Romæ, sed alibi: ex alia parte conitatur, Decreta Tridentini non tantum quatenus declaratoria, sed etiam quatenus legislativa, tam circa materiam fidei, quam morum, non fuisse ubique promulgata, & tamen certum est ubique obligare etiam in Regnis, ubi non fuit receptum: (idem dicito de alijs legibus Ecclesiæ circa res ex se indifferentes, ut notat P. Palao:) ergo Decreta Pontificia ut legislativa ubique obligant, etiam ubi non sunt promulgata, etiam circa materiam indifferentem.

P. Pala. Confirmo primò ex P. Moya n. 21. & ex eo Torrec. Omnes censuræ ab eadem potestate descendunt: ergo sicut, si Papa declarasset eas propositiones hæreticas, teneretur quilibet hoc sciens credere, esto in loco, quo vivit, non fuisset facta promulgatio; ita etiam, dum declarat scandalosæ, esto in loco, quo vivit, promulgatio facta non fit. Alias rationes vide apud P. Suar. n. 7. & P. Salas l. c.

N. 69. Confirmo secundò ex P. de la Fuente. *disf. 1. n. 133.* postquam enim sibi objecit, quòd, ut Papa obligaret interius ad assentiendum censuræ, vel saltem ei non dissentiendum, suoque iudicio; in his tamen Decretis Pontifices non præcipere, ut eorum iudicio, & censuræ acquiescamus, sed tantum, ne doceamus, aut prædicemus damnatas, atque adeo liberum nobis videri discrepare à iudicio Pontificum, putando non esse scandalosæ, esto nobis liberum non sit eas docere: postquam, inquam, hæc sibi objecit: Respondet, quòd ad inducendam præcisam obligationem acquiescendi iudicio Pontificis, non est necessarium ullum præceptum positivum ipsius, immò nec est sufficiens; quia positiva præcepta Pontificis virtute suà ad actus merè internos non possunt obligare, quales sunt assentiri, aut dissentiri: quare obligatio, quæ hic datur, supposita censuræ Papæ, non est juris humani, sed

Divini obligantis, ut intellectus assensum suum captivet in obsequium Supremæ Autoritatis, quæ obligatio resultat statim ac Pontifex aliquam doctrinam damnat. Plura apud eundem.

Dices: Leges Civiles non obligant, nisi N. ubi promulgata: ergo neque Decreta Pontificia. Nego consequentiam: quia illud determinavit Jus Civile, quod quia totum est in politicâ exteriori, iudicavit hoc convenientius: oppositum determinat Ecclesiæ, & probat experientia; nam Ecclesiæ regimen, cum sit pro foro interiori, hoc potius, quam ceremonias externas attendit. Adde promulgationem ubique esse tantum conditionem à Jure Civili exigitam, non autem de essentia illius.

§. IV.

An maneat antiquata sententia docens leges Pontificias non obligare, nisi ubi sunt promulgata?

SUMMARIUM.

Quid opinio antiquata? n. 71.

DD. affirmantes, ibid.

Non placet ratio P. Cardenas, n. 72.

Decretum Urbani circa stipendium Missæ, ibid.

Non est antiquata, n. 73. 74.

Papa declarat, & legem fert in his Decretis, ideo illis standum, tum ex lege naturali, tum ex Fidei præcepto, n. 75.

Pater Carden. (quem sequitur Filg. in N. Censurâ pag. 26.) tom. 1. d. 9. cap. 20. art. 71. citat viginti duos AA. (quibus addo P. Card. Gibal. & Mastrum,) & tom. 4. *disf. 1. a. n. 199.* utroque loco movet hoc dubium, & resolvit, quòd hæc opinio modò est antiquata, seu improbabilis, cum antea fuerit probabilis. Hoc autem ita probat: Ea propositio dicitur antiquata, quæ cum antea videretur probabilis, modò tamen habet contra se principium certum: sed hæc opinio, *Leges Pontificias non obligant, nisi ubi promulgata*, quæ antea erat probabilis, modò habet contra se principium certum, nempe Decretum Alexandri VII. *Alex. VII.* damnantis hanc propositionem, *Potest Sacerdos licet, tum duplex stipendium pro una Missâ accipere, tum per alium Sacerdotem satisfacere, collatâ illi parte stipendij, aliâ parte sibi retentâ; & hoc utrumque etiam post Decretum Urbani VIII. qui utramque propositionem damnaverat: ergo ea opinio est antiquata.* Minor probatur: quia DD. tuentes etiâ post Decretum Urbani duas damnatas citatas, eo principio ducebantur, quia leges Pontificiæ non obligant, ubi non sunt promulgata, cum

cum autem in Hispania dictum Decretum Urbani non fuerit promulgatum, inferebant, adhuc post Decretum Urbani, licere, quod Urbanus damnaverat ut illicitum: sed Alexander propter hoc ipsum damnat utraque propositionem addendo, *etiam post Decretum Urbani octavi*: ergo Alexander VII. supponit ut certum, esse ubique damnatam post Decretum Urbani, etiam ubi non est promulgatum.

Verum meo iudicio hoc argumentum non convincit; primo, quia qui audacter negant Urbani Decretum valere, ubi non est promulgatum, eadem pertinacia negabunt valere Decretum Alexandri, ubi non est promulgatum, & dicent Alexandrum damnare dictam opinionem respectu eorum tantum Fidelium, apud quos Decretum Urbani fuit promulgatum: si enim deficit promulgatio necessaria ad hoc, ut Decretum Urbani obliget, quomodoque fiant alie reflexe leges, si prima ex defectu conditionis non tenet, nec tenebit secunda supponens obligare primam, si respectu secundae deficit eadem conditio. Secundo, quia quomodo probat P. Cardenas Alexandrum damnasse dictam opinionem, quia haec supponebat leges Pontificias non obligare, nisi ubi sunt promulgatae, & non potius, quia Auctores illius dicebant tale Urbani Decretum? (de quo, & quid nunc liceat pro stipendio, lege P. Muncissam d. 33. de Incarn. & Euchar. a n. 104. P. Tamburinum de Sacrificio Missae lib. 3. cap. 1. §. 5. nec non Filgueir. in Censura pag. 123. P. de la Fuente disp. 24. a n. 43. Hozes a pag. 487. ad 506.) Decretum, inquam, damnas dictas opiniones de duplici pro una Missa stipendio, & de licentia retinendi sibi partem stipendij, data alteri Sacerdoti celebranti altera parte stipendij, dicebant, inquam, *tale Decretum non fuisse Pontificium*, sed Congregationis, licet ejus observantia fuerit a Papa precepta; atque adeo, esto sit gravissima autoritatis, non tamen excedere vim opinionis probabilis, & ideo licere cuique cum facultate sequi contrarium, ut inter alios aliqui, quorum loca, & verba citat P. Moya tom. 1. tr. 3. d. 8. q. 6. n. 2. expresse docent M. Acatus de Velasco, Delgadillo, Caillaingh. Tertiò, quia dici potest quod talis sententia Patroni hoc tantum docuerint de legibus Pontificijs, quoad vim coactivam, & poenalem, & quoad forum externum in ordine ad poenam, eas non obligare, nisi ubi sunt promulgatae: rursum de legibus Pontificijs pure legislativis, aut prohibitivis rei ex se indifferentis, non autem de declarativis; praesertim cum

ut supra §. 2. dixerim, iidem DD. rem hanc non accurate tractaverint, dividendo leges Pontificias in declarativas ex Cathedra, & in non tales; in prohibitivas objecti, quia in se mali, non autem in prohibitivas objecti mali, quia vetiti. Quarto, quia do DD. citatos locutos etiam de legibus Pontificijs ut declarativis, adhuc tamen eorum opinio non est antiquata; ratio est; quia haec propositio, lex Pontificia non obligat nisi ubi promulgata, potest habere duplicem sensum; primus est, *non obligat ex se*; secundus est, *non obligat ex lege naturali reflexa*: Qui dicit primum, non dicit certo falsum, nam nullum habet contra se principium certum: Alexander enim definiens *non licere accipere duplex stipendium post Decretum Urbani*, licet jure merito supponat Decretum Urbani obligare, non tamen decernit, an, ubi non est promulgatum, obliget, & multo minus, an, ubi non est promulgatum, obliget *ex se*, an ex lege naturali dictante, nullum cognitum ut certo illicitum potest esse regula morum: ergo cum Urbanus declaraverit esse illicitum recipere duplex stipendium, consequenter etiam, ubi Urbani Decretum non est promulgatum, obligantur omnes Sacerdotes non recipere duplex stipendium, quia obligantur non sequi pro regula morum quid certo illicitum, adeoque obligantur ex dicto principio naturali dictante, nullum certo illicitum potest esse regula morum. Ratio a priori est; quia haec propositio, *Lex Pontificia declarativa, & legislativa non obligat ex se, ubi non est promulgata*, optime cohaeret cum ista, *obligat tamen ex lege naturali, ubi non est promulgata*: sed haec propositio, *Lex Pontificia declarativa, & legislativa, seu prohibitiva objecti ex se mali, non obligat ex se, ubi non est promulgata, obligat tamen ex principio naturali*, non est contradictoria, aut contraria huic, *Decretum Urbani obligat ubi non est promulgatum*, quod est principium certum, cui P. Cardenas ait illam opponi, nam eo ipso, quod Alexander damnavit opinionem docentem licere Matrili (ubi certum est Decretum Urbani non fuisse promulgatum) recipere duplex stipendium post Decretum Urbani; & pauci AA. docentes hoc licere, hoc doceant, ut vult Card. quia Decretum Urbani non est Matrili promulgatum, eo ipso est certum, illud Urbani Decretum obligare etiam, ubi non est promulgatum: sed qui negat Decretum Urbani obligare *ex se*, ubi non est promulgatum, & affirmat, *obligare ex lege naturali* omnes scientes, ubi non est promulgatum, non negat obligare, ubi non est

P. Man-
Tamb.
P. de la
Fuente,
Filgue-
Hozes.

P. Moy.
M. Vel-
Delgad-
C. Caill.

P. Card.

est promulgatum, immò affirmat etiam ibi obligare, sed ex lege naturali: ergo opinio docens legem Pontificiam etiam declarativam, & prohibitivam alicujus ex se illiciti, non obligare, ubi non est promulgata, si addat, *ex se*, non est antiquata, immò valde probabilis. Porro DD. dictæ opinionis posse ita explicari, immò ita explicandos, patet mihi, tum quia nomine *legis* non venit declaratio, si in rigore loquamur, sed præceptum, aut prohibitio facta communitati; tum ex non divisione legum Pontificiarum; tum ex eo quod cum plerique ex illis admittant, ut infallibile, Papam esse visibilem fidei, & morum regulam, & quoque admittant, quod nullum certo illicitum possit esse regula morum, consequenter unice negant: (si tamen de legibus Pontificijs declarativis, & prohibitivis objecti, quia mali, loquantur, quod mihi valde dubium est, cum hujus divisionis non meminerint) negant, inquam, unice leges Pontificias *ex se* obligare, ubi non sunt promulgatæ; non autem aliunde, si adit principium naturale obligans illis stare. Confirmo: quia de legibus Pontificijs loquuntur conformiter ad leges Civiles; sicut autem istæ, si prohibeant aliquid per legem naturalem illicitum, obligant etiam, ubi non sunt promulgatæ, non *ex se*, sed ex principio reflexo mali fugiendi, & boni amandi; ita in casu nostro.

N.
7-4

Dices: Hæc duæ propositiones sunt contradictoriæ, *Nulla lex Pontificia obligat, ubi non est promulgata*; *Decretum Urbani obligat, ubi non est promulgatum*; illa est Authorum, hæc est Alexandri: ergo illa est antiquata. Respondeo esse contradictorias primò, si prima ita explicetur, *Nulla lex Pontificia obligat nec ex se, nec ex alio titulo, ubi non est promulgata*; *Decretum Urbani obligat, ubi non est promulgatum*. Secundo, si ita explicetur secunda, *Decretum Urbani obligat ex se, ubi non est promulgatum*, & prima ita, *Nulla lex Pontificia obligat ex se, ubi non est promulgata*, sunt etiam contradictoriæ: at quis non videat illam, *Decretum Urbani obligat ex se, ubi non est promulgatum*, non esse propositionem Alexandri? Si autem ita explicentur, *nulla lex Pontificia obligat ex se, ubi non est promulgata*; *Decretum Urbani obligat, ubi non est promulgatum*, non sunt contradictoriæ, ut enim obliget, non est necesse ut obliget *ex se*, factis si ex alio capite; neque Alexander definivit *Decretum Urbani obligare ex se*, ubi non est promulgatum, sed unice dixit obligare, & quidem non nisi æquivalenter hoc dixit, quatenus damnat oppositam suppositam ut veram.

Hinc concludo, quod cum in his Decretis Papa, & declaret, dum damnat, & legem ferat, dum prohibet, ideo ex duplici capite Fideles tenentur obedire Decreto; quare, quatenus hæc damnatio est declaratoria, quilibet tenetur non defendere oppositum ex præcepto fidei, & ex lege naturali; quatenus prohibitiva, tenetur quisque ex lege naturali non praticare oppositum Decretis. Hæc dixisse sufficiat in materiâ à nemine, eo modo quo à nobis, agitatâ, & salvo meliori judicio; ut tanto magis faverem, tum Doctoribus, liberando à certa falsitate eorum opinionem, tum Pontifici, asserendo Fideles ubique obligari talibus Decretis, adhuc admissâ ut probabilis sententiâ, quod leges Pontificiæ non obligent, nisi ubi promulgatæ. Alia faciliora, an Papa possit supplicari, ut revocet, aut suspendat Decretum Innocentij, & aliorum Pontificum, quatenus est declarativum, prohibitivum, & poenale, cum facile ex dictis constet, non posse, nisi quatenus poenale, lege apud P. Card. tom. 4. diff. 1. a n. 211.

SECTIO III.

An omnis propositio damnata à Papâ ut scandalosa, sit eo ipso falsa.

SUMMARIUM.

Non queritur, an damnata à Papâ, ut scandalosa, sit scandalosa, ut certum est, sed an sit falsa? n. 76.

Æ Quo pede hoc in dubio subtilitas, & molestitia procedunt. Queritur, an ex eo quod Papa damnet aliquam propositionem præcisè ut scandalosam, inferatur, non tantum non esse probabilem, sed esse certò improbabilem, seu certò falsam? Nota autem, aliud esse, an propositio damnata à Papâ, ut scandalosa, sit certò scandalosa, ita ut non tantum sit verum, sed etiam sit certum esse scandalosam: aliud, an propositio damnata à Papâ præcisè ut scandalosa, sit certò falsa, ita ut non tantum sit certum, sed etiam sit probabiliter saltem verum esse falsam. De primo nullum est dubium, ut constet ex dictis d. 1. sect. 4. ubi diximus de fide certum esse juxta nos, & certum Theologicè juxta plures alios, propositionem damnatam à Papâ ut scandalosam, esse talem. Quare tota difficultas est circa secundum; & quidem, ut constabit, res est valde dubia, & de eâ nemo ex professis tractat, nisi P. Card. tom. 1. d. 9. cap. 20. art. 8. & tom. 4. diff. 1. cap. 10. & obiter P. Moya tom. 1. tr. 3. P. Moy. d. 6. qu. 5. a n. 46. & d. 8. qu. 6. n. 22. Torrec. diff. 4. a n. 7. Lumbier tom. 3. a n. 1672. Lumb. Funda-

N.
76.

P. Card.

P. Moy.

Torrec.

Lumb.

Funda-

§. I.

Fundamenta utriusque sententia.

S U M M A R I U M.

DD. negantes, n. 77.

Eorum rationes à n. 78. ad 85.

Ex censuris aliqua sunt communes propositionibus externis, & internis, aliqua externis tantum competunt. Quæ? n. 79.

DD. affirmantes; & rationes à n. 86. ad 88.

N. 77. **P**rima negat propositionem damnatam à Papâ ut scandalosam, esse co ipso falsam, immò vult potius simul esse scandalosam, & veram. Ita P. Moya, & ex eo Torrec. & Lumbier l.c. impugnans Patrem Carden. tom. 1. l. c.

N. 78. Probant primò: quia, ut ait P. Moya d. 6. qm. 5. n. 47. rectè stare potest propositionem aliquam non oriatum ex sensu æquivoco, implicet, ait idem P. Moya n. 50. esse practicè probabilem. Antecedens, in quo stat difficultas, probatur: quia scandalosum, & verum non opponuntur, ut pluribus exemplis suadet Lumbier, & ante eum M. Cano lib. 12. de locis cap. 11. nam qui diceret crimen verum occultum de aliquo viro gravi, diceret verum, & generaret scandalum: ergo non omnis propositio scandalosa est necessariò speculative falsa, immò potest

Lumb. M. Can. Cordu. Saura. esse speculative vera: & ideo Corduba in Quæstionario lib. 1. qm. 17. §. 20. Saura in Examine doctrinarum cap. 6. definiunt propositionem scandalosam, quæ, etiamsi vera sit, præbet occasionem ruinæ. Confirmatur primo: Ut enim opus aliquod sit scandalosum in se, non debet esse in se malum, satis est, ut mali speciem habeat; ita, ut propositio sit scandalosa, non est necesse, ut in se falsa sit, satis est, ut sit apparenter falsa: immò sicut opera alioquin bona sæpe omittenda sunt ob scandalum ex illis prævisum futurum, ita hoc idem contingere potest opinioni alioquin veræ, & adhuc tamquam scandalosa prohiberetur. Confirmatur secundò: quia qui diceret aliquam ex damnatis esse veram, non ideo cogitur ad dicendum, non esse scandalosam, immò potest affirmare esse veram simul, & scandalosam, nec posset à Papâ puniri, quasi Decreto contravenisset; puniendus quidem esset: tamquam

scandalosus, si eam exterius defenderet, non tamen si interius iudicaret veram, quia tunc nulli scandalum præberet; etenim, ut rectè P. Arriaga d. 20. de Fide num. 29. P. Moya tom. 1. tr. 3. d. 6. §. 5. circa finem, & ex illis P. de la Fuente disp. 1. n. 28. quædam censuræ communes sunt propositionibus internis, & externis, ex. gr. esse hereticam, erroneam, temerariam, falsam; aliæ autem in solas externas cadunt, ex. gr. esse maleficientem, seditiosam, piarum aurium offensivam, scandalosam: ergo, &c.

Secundò: quia si omnis propositio scandalosa esset certò falsa, qui diceret, licitum est edere ad satietatem, quæ damnatur, ut scandalosa, non tantum diceret quid scandalosum, sed etiam quid certò falsum, & erroneum: sed nullus potest maiorem censuram tribuere damnatæ, quam Pontifex tribuit, præsertim cum Innocentius hoc prohibeat: ergo, cum Papâ damnatas censuret tantum ut scandalosas, non potest dici esse falsas.

Tertiò: quia non tantum, non omne N. scandalosum est falsum, ut patet ex primâ 81. ratione, sed neque omne falsum est scandalosum; si quis enim assereret, omne mendacium esse peccatum mortale, diceret quid falsum, non tamen quid scandalosum; non enim diceret aliquid laxans conscientiam: ergo nec falsitas cum scandalo, nec scandalum cum falsitate, necessariò connectitur: ergo ex eo quod damnantur ut scandalosæ, non potest inferri, quod sint falsæ; sicut ex eo, quod damnarentur ut falsæ, inferri non posset, quod essent scandalosæ.

Quartò: quia licet omne practicè probabile sit etiam speculative probabile, non tamen omne speculative probabile, est etiam practicè probabile; plus enim requiritur ad practicè, quam ad speculative probabile; nam speculativa probabilitas unice sumitur à principiis rei secundum se, seu ex fundamento gravi; probabilitas autem practica sumitur etiam à circumstantiis rei deducendæ ad praxim, inter quas aliqua esse potest, propter quam speculative probabile fiat practicè improbabile: ergo dici potest, Papam damnasæ unice propositiones ut practicè probabiles: ergo adhuc esse possunt speculative probabiles: ergo non sunt certò falsæ. Confirmatur ex Lumbier: Potest cognitio practica esse falsa, & speculativa esse vera: ergo ex eo quod omnes damnantur ut practicè falsæ, non inferitur esse etiam speculative falsas.

Quinto: quia omnes damnatæ sunt modales saltem implicite: sed in propositione modalis potest dictum esse verum, & modus esse

P. Arriaga
P. Moya
P. de la Fuente

N. 80.

N. 81.

N. 82.

Lumb.

N. 83.

esse falsus, ex. gr. Petrum loqui est necesse; *Petrum loqui*, quod est dictum, seu propositio de mente, potest esse verum; *est necesse* quod est modus, est falsum: similiter in hac, est de fide Papam esse infallibilem; *Papam esse infallibilem*, est dictum, & est verum apud omnes Catholicos; *est de fide*, est modus, & à pluribus Catholicis negatur, nempe ab illis, qui dicunt esse tantum Theologicè certum; ergo idem dici potest de damnatis, dictum plurimum esse verum, & modum omnium esse semper falsum.

N. 84. Sexto: quia rationes sententiæ oppositæ ad summum evincunt damnatas à Papâ ut scandalosas, non esse amplius probabiles, non autem positivè improbables, seu certò falsas, nam eo ipso, quod non sint probabiles, vel sint tenuiter tantum probabiles, non possunt dirigere conscientiam: ergo ex eo quod sint scandalosæ, non inferitur, quod sint improbables, seu certò falsæ. Confirmatur: Propositio vera, latente ejus fundamento, est non probabilis: ergo scandalosa; nam omnis opinio laxans conscientiam in materiâ morum est scandalosa: sed implicat, ut propositio vera sit certò falsa: ergo potest dari propositio scandalosa, quæ non sit certò falsa.

N. 85. Septimo: quia, ut aliqua opinio fiat improbabilis, dari debet argumentum moraliter evidens excludens probabilitatem: sed nuda Papæ condemnatio hoc non præstat: ergo Minor probatur: quia dici potest, quod Papa vetet defendere damnatas propter inconvenientiam, quin derogat earum probabilitati, quomodo vetat defendere opinionem Deiparæ in peccato conceptæ, quin hujus probabilitati derogat. Confirmatur: quia non implicat, ut propositionem aliquam falsam Papa dicat probabilior, quia multa falsa sunt probabiliora veris: ergo neque ut propositionem veram dicat scandalosam: ergo sicut non valet, est probabilior, ergo vera; ita neque, est scandalosa, ergo falsa.

Hæc esse possunt hujus sententiæ fundamenta, partim à suis Patronis, partim à me addita.

N. 86. Secunda sententia affirmat omnes propositiones in materiâ morum damnatas à Papâ ut scandalosas, esse certò falsas. Ita P. Card. tom. 1. & 4. ll. cc. P. Ripalda tom. 3. de Ente d. 1. n. 49. P. de la Fuente disp. 1. qu. 6. Card. de Lugo d. 20. de Fide n. 108. & 113. & Filgueira pag. 68. in Censurâ, (quorum ple- Fuent, rique obiter) & quotquot dicunt errare di- centem, esse veram propositionem, quam Ecclesia judicat temerariam, aut scandalosa- sam.

Fundamentum est primò; quia cum Pa- N. pa ex Cathedrâ damnat aliquam opinionem 87. in materiâ morum ut scandalosam, damnat ut falsam: ergo omnis scandalosa in materiâ morum, damnata ut talis à Papâ ex Cathedrâ, est certò falsa, quia habet contra se certum Papæ judicium. Antecedens probatur: quia si damnata à Papâ ut scandalosa, non esset falsa, sed vera, licitum esset à parte rei ejus objectum, & non nisi ob ignorantiam esset illicitum: ergo Papa damnans, ut illicitum, erraret in materiâ morum; hæc enim est differentia inter judicium Papæ ex Cathedrâ, & judicium cujusque alterius Tribunalis, quod judicium alterius Tribunalis damnans aliquam opinionem ut scandalosam, cum non sit certum, nec est certum esse illicitum objectum opinionis damnatæ: e contra, cum sit certum judicium Papæ damnantis opinionem, ut scandalosam, est certum esse illicitum ejus objectum. Ratio à priori est; quia Papa damnans opinionem in materiâ morum ut scandalosam, non damnat eam ut scandalosam ex ignorantia hominum, (eo modo, quo est scandalosum ex ignorantia veritatis ignotæ, dicere crimen occultum verum, generatur enim tunc scandalum ex ignorantia talis criminis) sed damnat ut à parte rei scandalosam, aliàs erraret in materiâ morum: sed doctrina in se scandalosa non potest esse vera: ergo opinio damnata à Papâ ut scandalosa, non potest esse vera: ergo, cum judicium Papæ sit certum, opinio damnata ut scandalosa est certò falsa.

Secundò: quia damnata à Papâ ut scan- N. dalosa manet omni tempore etiam futuro 88. fine omni fundamento probabili: sed damnata, quæ numquam potest esse probabilis, est certò falsa: ergo omnis damnata à Papâ ut scandalosa, est certò falsa. Maior patet: quia judicium Papæ est infallibile pro omni tempore: ergo si nunc tollit omne fundamentum probabilitatis, tollit etiam pro omni tempore futuro. Minor probatur: quia opinio, quæ numquam potest esse probabilis, eo quia habet contra se judicium certum, est certò falsa. Hinc, etsi aliqua opinio damnata ut improbabilis ab alio Tribunali (si hoc verum dicit) numquam futura erit probabilis, attamen non constat, quod verum dicat, constat autem Papam verum dicere: ergo, &c. Hæc P. Card. P. Card.

§. II.

Preambula ad veram sententiam.

S V M M A R I U M.

Quid scandalum? quid activum? quid passivum?

formi? quid formale? n. 89. 90.

Quid opinio actiue, aut passiue scandalosa? n. 91.

Mens TT. ibid.

Damnata ex Cathedra sunt ex objecto scandalosa, n. 92.

Cur opiniones damnatae potius, ut scandalosae, quam ut falsae? n. 93.

Scandalosum in sensu vulgari, quid? ibid.

Opinio quot modis esse possit scandalosa? ibid.

Ratio scandali in opinione est ab opinione improbabilius favente libertati, ibid.

Etsi damnata dicantur damnata tamquam scandalosa, damnantur ut absolute tales, n. 94.

Quid non probabile, quid improbabile? n. 95.

Si practica, & speculativa idem omnino obiectum habent, si una est vera, & alia; si falsa, & alia, n. 97.

Cur omne practice probabile sit speculative probabile, non e contra? n. 98.

Modalis non aliam veritatem, aut falsitatem habet, nisi a modo, n. 99.

Dictum in modali, nec affirmatur, nec negatur, ibid.

Damnata ab Alexand. VII. & VIII. & Innoc. XI. sunt modales, n. 100.

Quae sint implicite, quae explicite modales? ibid.

Pleraque doceantur, ut practice probabiles, n. 101.

Alique sunt mixta probabilitate speculative, & practica, aliquae sola speculative, n. 102.

Etsi ab Alex. VIII. damnata sint plerique speculative, aliquae tamen practicae probabilitatem indicabant, n. 103.

Ut damnata tamquam scandalosa sit falsa, satis ut sit falsa falsitate opposita veritati, quam damnata supposebat, ibid.

Dictum S. Th. de iudicij Pontificij super alia omnia praeminentia, n. 104.

N. 89. **N**ota primò, scandalum graecè idem esse, ac offensio, aut offendiculum latine. Ut ergo offensio pedis sumi potest tum actiue pro ipso objecto, aut actione causante eum lapsum, tum passivè pro ipso lapsu, ita offensio moralis sumi potest, tum actiue pro ipso opere causante in proximo lapsum spirituales, tum passivè pro ipso lapsu spirituali proximi: de utroque tractant Theologi Scholastici, & Morales cum S. Th. 2. 2. qu. 43. dividendo scandalum in activum, & passivum. Activum ex D. Th. l. c. art. 1. Est dictum, vel factum minus rectum, praebens proximo occasionem ruinæ: dicitur minus rectum, quia necesse est, ut quod causat scandalum, habeat saltem apparentiam mali; & ideo bonum, & indifferens, quia nullam speciem mali habent, non possunt causare scan-

dalum, ut bene P. G. Hurtado d. 10. de Char. diff. 1. Passivum est ipsum peccatum personae scandalizatae; duplex autem est scandalum passivum, aliud dicitur datum, & est ipsum peccatum scandalizati, ut derivatum a scandalo activo scandalizantis inducentis ad peccatum; aliud dicitur acceptum, seu ex infirmitate, nam passionibus animi sunt infirmitates; & est ipsum peccatum scandalizati secutum ex opere alterius, sive bono, sive malo, non tamen inducente ad peccatum, ita ut si peccatum scandalizati oriatur ex malitia ejusdem scandalizati, dicitur Pharisaeum, ait P. Sanch. lib. 1. Sum. cap. 6. n. 1. Tale fuit scandalum Pharisaeorum acceptum ex doctrina, & moribus Christi D. Si autem oriatur ex ignorantia, & passione scandalizati, dicitur scandalum pusillorum. Aliter Caram. lib. 2. Theol. Mor. Fund. pag. 680. à n. 2309. Hinc advertit P. G. Hurt. diff. 2. quòd ut scandalum activum sit peccatum formale scandali, necesse omnino est, ut quantum est ex se, sit actio facta ex intentione inducendi proximum ad peccatum: ex. gr. qui furatur coram alio, sed sine animo inducendi alium ad peccatum, non peccat peccato formali scandali activi, etsi in vidente illud furtum oriri possit admiratio, aut ex tali exemplo sumere occasionem furandi, & ideo ea admiratio, & occasio, quam videns arripit, dicitur improprie, & late scandalum. Adhaeret huic doctrinae P. Vafq. Valqu. d. 102. cap. 4. P. Sanch. l. c. cap. 6. P. Fillius tom. 2. tr. 28. n. 125. & alij: sed ei resistunt P. Suar. d. 10. de Charit. sect. 2. P. Valen. tom. 3. d. 3. qu. 18. punc. 2. P. Oviedo. 1. 2. tr. 6. contr. 2. n. 73. & alij docentes contrahi malitiam specialem scandali sine expressa intentione inducendi proximum ad peccatum, dummodo quis sit causa, aut occasio culpabilis peccati proximi. Idem sentit Mastr. in Theolog. Mor. d. 10. quod approbo ut magis verum.

Nota secundo, quòd proportionaliter ad datam scandali doctrinam discurre potest de propositione scandalosa, quae similiter dividi potest (quamvis a nullo Theologo expresse indicatam viderim hanc divisionem) in activè, & in passivè scandalosam. Activè scandalosam voco illam, quae docet aliquid praebens occasionem ruinæ spiritualis, ut rectè P. Suar. d. 11. de Fide, P. Oviedo contr. 12. de Fide punc. 4. n. 60. & alij apud illum, P. Card. tom. 1. d. 9. cap. 20. art. 8. & tom. 4. disp. 1. cap. 9. Diez de Prado p. 2. §. 2. n. 15. à qua doctrina, licet magis severe loquatur, non distat P. G. Hurt. d. 10. de Fide diff. 6. dicens, esse eam, quae ex sua ratione

P. Gaspar
Hurt.

N.
90.

Caram.

P. Vafq.
P. Sanc.
P. Filli.

P. Suar.
P. Val.
P. Ovi.
edo,
Mastr.

N.
91.

P. Suar.
P. Ovi.
edo,

P. Card.
Diez,
P. G.
Hurtad.

tionem

tione dat offendiculum erroris in materiâ fidei; addit Herinx n. 95. & Filgu. in Censurâ pag. 68. aut *morum*; addit P. Arriaga d. 20. de Fide n. 13. aut *male suspicandi de fide dicentis*; sed, me iudice, melius præ cæteris P. Saura de Exam. Doctrinæ cap. 6. apud P. de la Fuente *disf. 1. qu. 2. n. 7.* scandalosa propositio Theologicæ est, quæ præbet occasionem ruinæ in materiâ morali, & ducit, aut movet ad executionem peccati per modum dictaminis, & securæ doctrinæ. Passivè scandalosam voco inclinationem, & dictamen generatum in mente audientis inducens ruinam spiritualem. Rursus sicut scandalum passivum aliud est propriè tale, & est lapsus scandalizati tecutus ex inductione scandalizantis; aliud impropriè tale, & est lapsus scandalizati derivatus ex infirmitate animi, malitiâ, aut ignorantia scandalizati; ita propositio passivè scandalosa, alia est propriè talis, nempe dictamen scandalizati alliciens ad lapsum, derivatum à propositione activè scandalosa; alia est impropriè talis, & est ipsa allicientia ad ruinam spiritualem derivata à malitiâ, vel ignorantia ipsius scandalizati, qui vel non intelligit, vel malè interpretatur propositionem alterius. Demum sicut ad scandalum activum, ut sit peccatum contra misericordiam spiritualem, non est necesse, ut fiat eo animo, sed satis est, ut ex objecto, & ex se sit potens inducere proximum in peccatum, ut dixi ex P. Suar. & alijs; ita etiam ad propositionem activè scandalosam satis est, ut ex se contineat doctrinam ducentem ad æternam perditionem, etsi ex hoc fine non traderetur. Ex quâ doctrinâ intelligi potest, quod sæpè repetit P. Card. *som. 4. n. 171.* propositionem aliam esse ex se, & à parte rei scandalosam, aliam ex ignorantia hominum, quatenus ignorant ejus fundamentum; & infert scandalosam ex se non posse esse veram, posse autem esse veram, scandalosam ex ignorantia, ut etiam docet P. Ripalda mox citandus.

Herinx,
P. Arri.
Filguei.
Saura,
P. de la
Fuente.

P. Suar.

P. Card.

P. Rip.

N.

92.

Nota tertio, certum omnino esse, quòd opiniones damnatæ ex Cathedrâ ut scandalosæ, sint ex objecto, ut ita dicam, activè scandalosæ: primò, quia ab Alexandro, & Innocentio còtinere dicuntur noxia doctrinæ pascua, & esse in praxi perniciosas: secundò, quia Innocentius damnando opiniones ut scandalosas fatetur, se inhærere Alexandri VII. vestigijs; Alexander autem à se damnatas damnavit ut scandalosas, quia Christianam disciplinam relaxabant, & animarum perniciem inferebant, & ingentem corruptelam inducebant, & arctam salutis viam in animarum perniciem dilatabant: sed

opinio continens in se, & non ex ignorantia audientium, doctrinam noxiam, perniciosam, disciplinæ Christianæ relaxativam, animarum perniciem trahentem, & per latam perditionis viam incedentem, est activè, & ex objecto scandalosa: ergo opiniones damnatæ ab Innocentio, & Alexandro VII. & plures ex damnatis ab Alexandro VIII. sunt ex objecto, non ex merâ audientium ignorantia, scandalosæ. Confirmo ex P. Ripalda contra Baium d. 1. n. 9. & n. 58. & d. 2. n. 19. Sicut enim potest aliqua propositio dupliciter esse offensiva pietatis, vel per se, & ab intrinseco, quia contradicit pietati, & Religioni, quam Fides Catholica dirigit; vel per accidens, & ab extrinseco, quia contradicit pietati, quam error, & ignorantia regulat; ita dico ego de scandalosa, quæ potest esse ab intrinseco talis, quia contradicit moribus, quos Fides dirigit; vel potest esse ab extrinseco talis, quia contradicit moribus, quos ignorantia dirigit; sicut autem offensiva pietatis primo modo damnatur propter falsitatem, & non tantum, quia offendit pietatem, ita etiam scandalosa primo modo prohibetur ob falsitatem. Hinc patet, cur Pontifices dictas opiniones damnaverint expressè ut scandalosas, & non potius ut falsas; ratio est, tum quia non omnis opinio, etsi evidenter falsa, & improbabilis circa materiam morum, est scandalosa, prout vulgariter sumitur scandalum; illa enim in sensu vulgari est tantum scandalosa, quæ relaxat Christianam disciplinam, & ducit per latam perditionis viam: ergo cum dictæ opiniones ducant per viam perditionis, damnatæ sunt potius ut scandalosæ; tum quia cum sint intrinsece scandalosæ ex se, eo ipso, ut dicam, supponuntur falsæ, supponuntur enim adversari ex se veritati morali, quam Fides dirigit; tum quia, ut doctissime P. de la Fuente *disf. 1. qu. 2.* ubi latè discurreit de propositione scandalosa, & quot modis possit esse talis, omnes opiniones damnatæ ab utroque Alexandro, & Innocentio conveniunt, quòd per modum regulæ securæ, & tutæ in genere moris ad ruinam disponant, & lapsum oppositum præceptis, aut consilijs Christianæ doctrinæ: ergo meritò damnatæ sunt potius ut scandalosæ. Ex hoc infero, quòd, si detur opinio aliqua, sive tenuis, sive nullius probabilitatis, immò evidenter falsa, & ea non laxet conscientiam, sed stringat, ea erit quidem falsa, sed non erit scandalosa, quia revocat potius, dum legi favet, à vi perditionis, & conscientiam stringit: ex. gr. opinio docens esse mortale non præmittere benedictionem ante prandium, vel non statim conteri

P. Ripa,
Baius.

N.
93.

P. de la
Fuente.

conteri post peccatum, vel invertere jejunij ordinem, quæ opiniones licet sint evidenter improbables, non tamen sunt in sensu vulgari scandalosæ, quia non ducunt per lacram perditionis viam: ergo ratio ex se scandalosi in propositione non sumitur à sola non probabilitate, aut improbabilitate, sed à non probabilitate, aut improbabilitate favente libertati, & ducente per spatiosam perditionis viam. Similiter infero, quod si per scandalum veniat omne, quod inducit ad peccatum, sive laxet conscientiam, sive nimium stringat, tunc omnis propositio improbabilis nimium stringens, quia multiplicat contra rationem peccata, & ad ea quodammodo inducit, potest in hoc sensu dici scandalosa, esto in rigore talis non sit.

N. 94. Dices, opiniones damnatas esse tantum damnatas tamquam scandalosas: ergo non sunt proprie scandalosæ, nam tō tamquam significat improprietatem. Respondeo has particulas, sicut, tamquam, &c. sæpe significare rei veritatem, non autem solam similitudinem; quod autem hic significant veritatem, mihi extra dubium est, ut tandem concludit P. de la Fuente l.c. n. 20.

P. de la Fuente. N. 95. Nota quartò, aliud esse non probabile, aut tenuiter probabile, aliud improbabile: non probabile, aut tenuiter probabile, est, quod vel nullo, vel levissimo, respectivè saltem ad fundamentum partis oppositæ, fundamento autoritatis, aut rationis nititur; de quo videri possunt quotquot explicuerunt damnatas ab Innocentio, damnat enim tenuem probabilitatem satis esse ad conscientiam, quæ tenuis probabilitas non est nisi, vel parva probabilitas, vel incerta. Improbabile est, quod habet contra se fundamentum omnino certum, adeoque non probabiliter solubile. Duo autem diligenter advertenda sunt: primum, ut bene P. Card. tom. 1. d. 10. an. 31. & tom. 4. dist. 1. n. 161.

N. 96. quod licet in materiâ speculativâ ex eo quod una pars contradictionis non sit probabilis, non ideo altera pars est certa; nam hæc propositio, Turca dormit, non est probabilis, quia nullum pro hoc asserendo habeo fundamentum; non tamen sequitur ejus contradictoriam, Turca non dormit, esse certam, immò hæc etiam non est probabilis: at in materiâ morum, eo ipso quod non est directè probabile actionem A licere, eo ipso, nisi assumatur aliquod principium reflexum, ex. gr. Licet omne, quod omnibus examinatis non apparet directè illicitum; eo ipso, inquam, est reflexè evidens non licere, quia, ut infra probabo, non licet operari sine cer-

Tom. I.

to de non peccato formali judicio; sed de hoc fufius alibi.

Nota quintò, quod quàm certum est dari posse opinionem speculativè veram, & 97. practicè falsam, (si praxis ejus opinionis includat aliquam circumstantiam, à quâ speculatio præscindit) tam certum est non posse dari opinionem speculativè veram, & practicè falsam, si speculatio habet pro objecto praxim, & consideret omnes circumstantias concurrentes in praxi ejus opinionis. Primum est certum; quia potest speculatio præscindere à circumstantiâ, à quâ praxis talis opinionis non potest in statu reali separari, ex. gr. est speculativè probabile, quod volens committere omne veniale, non peccet mortaliter, ut tradit Herinx tom. 2. d. 7. de peccato mortali, & veniali n. 75. contra P. Sanch. de quo etiam agit P. Oviedus 1. 2. tr. 6. contr. 3. a. n. 80. & a. n. 152. attamen non est practicè probabile, quod si committas omne veniale, non peccabis mortaliter, quia aliqua venialia sunt moraliter, & physicè inseparabilia à mortali, adeo ut si aliqua ex illis committas, non poteris non committere mortale ab eo inseparabile. Similiter est speculativè probabile, quod licet in talibus circumstantiis prævenire aggressiorem, attamen non est practicè probabile, quatenus aliqua deerit. In his casibus aliquid est speculativè probabile, quod non est practicè probabile, quia speculatio, vel præscindit ab aliqua circumstantiâ, à quâ talis operatio in praxi non potest præscindere, & à quâ praxis redditur illicita, vel includit aliquam, quam praxis non includit. Secundum etiam est certum; quia si speculatio attingat omnia, quæ attingit cognitio practica, tunc speculatio idem omnino habet pro objecto, quod praxis in re: ergo si opinio est practicè improbabilis, erit etiam speculativè improbabilis. Ex quo sequitur primò valere hanc consequentiam, est practicè probabile, ergo etiam speculativè; non e contra, est speculativè probabile, ergo etiam practicè; sicut nec valet, est practicè improbabile, ergo etiam speculativè. Ratio est; quia eadem probabilitas, quæ est in praxi, est eadem, quæ fuit in speculatione: ergo si est practicè probabile, seu verum, actionem A licere, erit etiam speculativè verum, actionem A licere, nam ea cognitio practica supponit hanc speculativam: e contra non eadem improbabilitas, quæ est in praxi, est necessàrio in speculatione, potest enim hæc præscindere à circumstantiâ, à quâ non præscindit praxis: ergo tenet consequentia, omne practicè probabile est speculativè probabile, non autem tenet,

F

net,

Herin.
P. Sanch.
P. Ovi.

N.
98.

net, *omne practice improbabile est etiam speculative improbabile: vel, omne speculative probabile, est etiam practice probabile.* Sequitur secundum, quod si speculatio attingat omne, quod concurret ad praxim talis actionis, tunc valet consequentia mutua à veritate, aut falsitate cognitionis practice ad veritatem, & falsitatem speculative, adeoque omne practice improbabile, & falsum, erit etiam speculative tale, & contra. Ex hac doctrinâ inferam contra Adversarios, quod si damnata ut scandalosa sunt practice falsæ, ut vult Lumbier, & Torrec. erunt etiam speculative falsæ, adeoque si hæc opinio, *Licet videre ad satiæatem*, est practice falsa, erit etiam falsa speculativa idem affirmans. Ratio est; quia cognitio speculativa considerans omnes circumstantias objecti practici, quas considerat cognitio practica, eandem habet veritatem, & falsitatem, licet cum diverso tendendi modo: ergo si opinio practice probabilis est falsa, erit etiam falsa opinio speculativa attingens objectum sub ijdem circumstantijs, quas attingit practica.

Lumb.
Torrec.

Nota sexto, licet in propositione modali detur dictum, & modus afficiens dictum, attamen propositio modalis nullam aliam habet veritatem, aut falsitatem, quam illam, quæ est in modo. Ratio est; quia in propositione modali solus modus est, qui affirmatur, vel negatur, dictum autem ex se nec affirmatur, nec negatur: ergo tota veritas, aut falsitas est in dicto. Hinc inferam deceptum Lumbier, & Torrec. (quod ipsum deinde, postquam meis Auditoribus prius dictaveram, observatum vidi à P. Card. tom. 4. n. 186.) dum dicunt in propositione modali, dictum esse posse verum, & modum falsum; hæc enim doctrina est certò falsa, quia in modali dictum, nec affirmatur, nec negatur, ut patet; dum dico, *Petrum currere* est possibile, non affirmo *Petrum currere*, quod est dictum, sed tantum affirmo *esse possibile*, qui est modus: ergo dictum, nec est verum, nec falsum. Ex hac etiam doctrinâ inferam, quod cum omnis damnata sit modalis, nam supponit, aut exprimit *tò licitum*, vel *tò probabile*, sequitur, quod si *tò licitum*, aut *probabile* etiam per Adversarios est falsum, tota propositio est falsa: ergo omnis damnata ut scandalosa est falsa.

Nota septimò, omnes damnatas tam ab Alexandro VII. & VIII. quam ab Innocentio, esse explicitè, aut implicitè modales: Explicitè modales sunt, quæ continent modum, *licitum, probabile, non damnamus de mortali, non peccat mortaliter, non obligat, pe-*

test, subintellige *mortaliter*, seu *licite* s' hæc enim etiam verba significant idem, ac *licitum*. Implicitè modales sunt, quæ supponunt eundem modum, *licitum, vel probabile*, et si cum non exprimant, quod autem supponant, est mihi certum, quia Authores, qui damnatas tradiderunt, docuerunt illas, vel ut practice, vel ut speculative probabiles, talis est 17. Satis est actum fidei semel in vitâ elicere; 16. Fides non cadit sub præceptum speciale; quæ utraque damnatur ab Innocentio, & supponit nullam dari obligationem credendi ex præcepto speciali fidei, vel saltem non dari nisi ad semel eliciendum actum fidei, et si quis diu viveret; quarum prima docebatur ut practice probabiles, secunda ut speculative probabiles, licet ex hac inferretur illa; tales sunt etiam 19. 20. 21. ex damnatis ab Innocentio; nam 19. docebatur, ut speculative probabiles, & ex eâ inferbatur 20. & 21. ut practice probabiles; talis etiam est 48. & 49. ut mox dicam: ergo certum est, omnes damnatas esse saltem æquivalenter modales.

Inn. XI.

Nota octavò, quod fere omnes damnatæ docebantur ut practice probabiles; vel enim sermo est de damnatis ab Alexandro VII. & omnes præferunt practice probabilitatem, nam dicunt *esse licitum, non teneri, esse probabile, non peccare*, qui termini sunt in ordine ad operationem: ergo omnes damnatæ ab Alexandro VII. ut scandalosæ, affirmabant practice probabilitatem, & à suis Authoribus tamquam practice probabiles traditæ fuerunt: vel loquimur de damnatis ab Innocentio XI. & de his dico, quod fere omnes, paucissimis exceptis, affirmant practice probabilitatem, nam dicunt *esse licitum, non obligare, non peccare, posse moraliter seu licite*. Dixi, paucissimis exceptis, & quidem aliquæ ex his mixtæ sunt probabilitate speculative, & practice; tales sunt 12. Vix in secularibus invenies superfluum statui, & ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam; cujus prima pars docebatur ut speculative probabilis; secunda autem, quæ infertur ex primâ, docebatur ut practice probabilis; 35. Est probabile omnem fatum, quamdiu est in utero, carere animâ rationali, adeoque nullum in omni abortu committi homicidium; cujus prima pars tradebatur, ut speculative probabilis, secunda illata ex primâ, ut practice probabilis; 49. Mollities jure naturæ non est verita, unde si Deus eam non vetasset, esset sepe bona, & aliquando obligatoria sub mortali; cujus prima pars tradebatur ut speculative, secunda illata ex primâ, ut practice probabilis. Aliæ autem

N.
101.
Alex.
VII.

N.
102.

autem videntur puram speculativam probabilitatem præferre, quamvis ex iisdem facile quilibet inferet probabilitatem practicam: tales sunt *tertia*, Sufficit tenuis probabilitas ad prudenter operandum; ex quâ innumera practicæ falsa inferuntur; 16. Non datur speciale fidei præceptum; 19. Voluntas non potest facere, ut assensus fidei sit firmiter motivo, à quo impellitur; ex quibus inferitur fidem ex se non obligare, & voluntatem licite posse repudiare fidem, & fidem stare posse cum formidine revelationis Divinæ, quæ opiniones tradebantur, ut practicæ veræ, & sunt damnatæ; 23. Sufficit ad justificationem fides latè dicta; ex quâ inferitur, neminem fide strictâ teneri credere, ut iustificetur, quæ est practicæ falsa. 48. Fornicatio secundum se nullam includit malitiam; ex quâ affirmatâ ut speculativè probabili inferri posset, fore aliquando bonam, immò necessariam, ut infereretur ex 49. quod tamen est practicæ falsum. Vel sermo est de damnatis ab Alexandro VIII. & de his dico, quod licet plerique asserunt probabilitatem speculativam, plures tamen affirmant etiam, vel inferunt practicam; tales sunt 1. Quod sufficit ad peccatum mortale libertas in Adamo; ex quâ plurima inferuntur peccata; talis 3. Non licet sequi probabilissimam; ex quâ inferitur peccare, qui sequitur probabilissimam; talis 20. Confessiones apud Religiosos factæ, pleræque, vel sacrilegæ sunt, vel invalidæ, & ferè omnes aliæ, ut patebit consideranti. Ex quâ annotatione inferam contra Adversarios, quod ut mea sententia asserens omnes damnatas ex Cathedrâ ut scandalosas esse certò falsas, sit vera, satis est, ut opinio damnata sit falsa falsitate opposita veritati, quam damnata supponebat: ex gr. si damnata assereretur practicæ vera, ego dico practicæ falsam; si speculativè vera, dico eam post iudicium Papæ esse speculativè falsam: quia autem, ut dixi, pleræque ex damnatis loquebantur de probabilitate, seu veritate practicâ, immò illæ paucae, quæ præferunt probabilitatem speculativam, tradunt illam plerumque in ordine ad praxim; hinc dicam, quod eo ipso, quod Adversarii concedunt, damnatas ut scandalosas esse practicæ falsas, dicunt quod nos; quod si dicant non dicere quod nos, quia nos dicimus esse speculativè falsas, tunc dico nobis videri, quod non penetrent propositiones; ego enim dico damnatas esse falsas, & continere falsitatem oppositam veritati, quam indicabant; si veritatem practicam, dico esse practicæ; si speculativam, dico eas esse speculativè falsas. Immo ex hoc Tom. I.

ipso, quod aliquæ ex damnatis juxta Adversarios adhuc retineant veritatem speculativam, eo ipso dicere non possunt, esse post damnationem practicæ falsas, si ad rem loquuntur; nam cum nullam veritatem practicam continerent, nullam etiam veritatem practicam per damnationem amittunt; ergo si quam amittunt, est veritas speculativa, quam præferabant.

Nota nono, præminentiam iudicii Pontificij supra omne iudicium, non tantum Doctoris privati, sed etiam omnium sapientum, ut ait S. Thom. *Quodlibet*. 10. art. 6. s. Th. *Magis standum est auctoritati Papæ, ad quem pertinet determinare de fide, quam quorumlibet sapientum in Scripturis opinioni*, consistere non tantum in certitudine, quam haurit ex assensu Spiritus S. sed etiam in perpetuitate, ita ut quod semel definitur ut certum, sit semper toto tempore futuro certum, adeoque sicut Papa declarans opinionem aliquam esse hæreticam, eadem in eodem sensu est omni tempore futuro hæretica; ita declarans aliquam improbabilem, eadem est omni tempore futuro in eodem sensu improbabilis, ita ut de ejus probabilitate concludatur, & desperatum sit. Hæc notanda fuerunt ad perfectam nostræ sententiæ intelligentiam.

§. III.

Nostra sententia.

S U M M A R I U M.

Damnata ex Cathedrâ ut scandalosa, non gaudet probabilitate, quâ antea, n. 105.
Est reflexè improbabilis, n. 106.
Est directè falsa, n. 107.
Est certò illicita, n. 109.
Nulla damnata à Papâ ut scandalosa, est scandalosa ex ignorantia, n. 111.
Contra illam stat certum Papæ de non licentiâ iudicium, ibid.
Cur omnis opinio ex objecto scandalosa sit falsa? n. 113.
Censura Theologica supponit falsitatem, ibid.
Si opinio habeat contra se quid certum, est improbabilis; si nil contra se habeat certum, nec pro se habeat grave fundamentum, non est probabilis, n. 115.

Prima conclusio: Opinio declarata à Papâ loquente ex Cathedrâ ut objectivè scandalosa, non est amplius probabilis eo genere probabilitatis, quo antea; ita ut, si prius erat probabilis speculativè, non est amplius speculativè probabilis; si probabilis practicè, non est amplius practicè probabilis.

F ij Secunda

N. 106. Secunda conclusio: Eadem propositio damnata à Papa ut scandalosa, eo ipso quod non sit amplius probabilis directè, sit omnino reflexè improbabilis positivè, seu est reflexè certum, eam non esse amplius probabilem.

N. 107. Tertia conclusio: Eadem propositio damnata à Papa ut scandalosa, non tantum non est amplius probabilis directè, sed est directè omnino falsa, & positivè improbabilis.

N. 108. Tribus continetur mea sententia; nempe propositionem damnatam à Papa ut scandalosam, primo carere omni probabilitate asserta, vel supposita in eadem propositione; secundo, eo ipso esse per dictamen reflexum improbabilem positivè, quatenus est reflexè certum eam non esse probabilem; tertio, esse directè positivè improbabilem, seu certò falsam in se.

N. 109. Prima conclusio probatur: Nulla opinio certò scandalosa, si constet esse talem; potest esse probabilis, nec practicè, si affirmetur ab eadem opinione probabilitas practica, nec speculativè, si speculativa: sed omnis damnata à Papà ut scandalosa, est certò juxta omnes, immo juxta me est de fide scandalosa: ergo nulla damnata à Papà ut scandalosa potest esse amplius probabilis. Maior probatur: Omnis opinio certò scandalosa est certò illicita: ergo si est certò illicita, eo ipso à certitudine de non licentià eliditur omnis verosimilitudo licentiæ sumpta à ratione, vel autoritate: ergo non est amplius probabilis; probabilitas enim sumitur à verosimilitudine nixà gravi rationi, vel autoritati. Confirmo: Omne practicè probabile est licitum; nullum certò scandalosum est licitum: ergo nullum certò scandalosum est practicè probabile; ergo certitudo scandali excludit omnem probabilitatem, adeo ut sicut Pontifex declarans scandalosam opinionem ratione probabilitatis practicae, tollit probabilitatem practicae, ita declarans scandalosam ratione probabilitatis speculativæ, tollit omnem probabilitatem speculativam; dum enim Pontifex damnat ut scandalosam aliquam opinionem, damnat illam ratione probabilitatis ab eà opinione assertæ.

N. 110. Secunda conclusio probatur ratione sumpta ex notatione quarta, ubi dixi, quod propositioni directè non probabili potest supervenire iudicium reflexum certum, quo fiat positivè improbabilis: ita enim arguo: Est omnino certum, quod est illicitum, & improbabile uti tanquam regulà morum opinione non probabili: sed omnis damnata à Papà ut scandalosa non est amplius pro-

babilis, ut dixi in prima conclusione: ergo est omnino certum me eà uti non posse: ergo opinio directè non probabilis est per dictamen reflexum omnino improbabilis, seu certò falsa: ergo est certò falsum, quod eà uti possum.

Tertia conclusio, in qua præcipuè consistit difficultas, probatur à P. Card. tom. 4. disp. 1. a. n. 172. quia si damnata à Papa ut scandalosa, non esset falsa, ejus objectum esset à parte rei licitum, & non nisi ob ignorantiam esset illicitum: ergo Papa damnans ut illicitum erraret in materiâ morum. Ego autem ita probo, primò: quia eà opinio est certò falsa, quæ habet contra se iudicium certum de falsitate: sed damnata à Papà, ut certò scandalosa ex objecto: (dixi enim omnes damnatas non esse scandalosas ex ignorantia audientium, aut ratione equivoci non intellecti ab audientibus, sed esse ex se intrinsecè scandalosas) sed damnata à Papà, ut ex objecto scandalosa, habet contra se certum Papæ de falsitate talis opinionis iudicium: ergo damnata à Papà, ut ex objecto scandalosa, est certò falsa. Minor probatur, & claritatis gratiâ fumo hanc ex damnatis, ut scandalosis: *Licitum est edere ad satietatem*: hæc opinio habet contra se hoc Papæ certum iudicium, *Non est licitum edere ad satietatem*; jam quero, an hoc certum Papæ iudicium sit verum? Sanè nemo negabit; omne enim infallibiliter certum est verum: ergo cum contradictorium veri sit falsum, falsum erit eà opinio, *Licitum est edere ad satietatem*. Quod autem opinio damnata habeat contra se certum iudicium Papæ, est evidens, nam eam damnat. Dices, habere contra se certum iudicium Papæ de scandalo, non autem de falsitate opinionis. Sed contra: Si certum iudicium Papæ de scandalo opinionis non esset iudicium certum de ejus falsitate, sequeretur, quod posset esse verum id, quod Papa damnat, ut scandalosum ex objecto, adeoque hæc opinio, *Licitum est edere ad satietatem*, posset esse vera; demus autem verum esse, quod liceat; rogo, quomodo Papa damnat, ut scandalosum, quod liceat? nihil enim est in eà opinione, quod damnetur, quàm modus; sed modus, seu tò licitum, est verum: ergo est falsum, quod sit scandalosum, nam nullum secundum omnes suas circumstantias assertum cum veritate esse licitum, est scandalosum.

Confirmò primò: Nullum certò scandalosum est verè licitum: sed hoc, *Licitum est edere ad satietatem*, est certò scandalosum; ergo non est verè licitum. Secundo ex his, p. de la que tradit P. de la Fuente, egregie semper, Fuente. disp. 1.

N. 111.
P. Card.

diff. 1. an. 29. licet enim dicat, quod si de propositione falsa scandalosa in genere loquamur, verum sit, posse aliquid esse scandalosum, & verum; attamen loquendo de Decreto Pontificio, intelligi non potest, quomodo opinio possit esse scandalosa, quin sit falsa. Ratio est: quia opiniones damnatae sunt scandalosae per modum regulae dirigentis mores nostros sine ullo salutis periculo; regula autem vera, & conformis rectae rationi non potest esse scandalosa; ergo si est vera, non est scandalosa, & si est scandalosa, non est vera. Rursus: quia, inquit, omnes damnatae sunt practice improbabiles, & quidem aliquae damnantur expresse, quia antecebat probabilitatem, reliquae vero per evidentem consequentiam trahunt improbabilitatem: sed improbabilitas practica, trahit secum practicae falsitatem: ergo, &c. Similiter, quia damnantur, ut in praxi perniciosae: sed pernicies timeri non potest ex eo, quod Fideles assentiantur doctrinis veris, immo ex eo, quod falsis, apparenter veris: ergo si sunt perniciosae, sunt falsae. Demum addit, quod magna deceptio sequeretur in tota Ecclesia, si Fideles acquiescendo Decretis Pontificiis precipientibus, & quidem sub excommunicatione, ne quis disputet, aut practicet, & unice permittentibus earum impugnationem, obediendo Pontifici impugnarent verum: ergo ne hoc dicatur, omnes damnatae sunt falsae. Alia plura P. de la Fuente. Tertiò confirmo ex doctrina supra allata, & eam tradit P. Ripald. tom. 3. d. 1. n. 9. & n. 58. & d. 2. n. 19. quia omnis doctrina ex objecto scandalosa includit intrinsicè falsitatem, ex qua oritur scandalum, ad differentiam propositionis ex ignorantia scandalosae: rursus idem P. Ripald. tom. 3. d. 1. n. 49. ait: Post latam ab Ecclesia aliquam censuram contra aliquam opinionem, damnando eam, ut temerariam, aut scandalosam, aut improbabilem, ea opinio redditur haeretica, aut erronea, quia fit opposita iudicio infallibili Ecclesiae; nam, ut bene advertit P. Suar. de Fide d. 19. sect. 2. censura Theologica supponit in proferente iudicium falsitatis, & addit gradum malitiae, & qualitatis nocivae fidei: ergo Ecclesia censens aliquam doctrinam esse temerariam, scandalosam, aut improbabilem, censet etiam esse falsam, & qui eam docet ut veram, contradicit iudicio Ecclesiae. Verum quidem est, posse opinionem esse temerariam simul, & veram; attamen hoc non contingit in iudicio infallibili Ecclesiae; doctrinam enim, quam Ecclesia censet temerariam, est re ipsa falsa; & hoc est discrimen

Tom. I.

inter iudicium infallibile Papae, & iudicium fallibile aliorum Doctorum, quod doctrina, quam Ecclesia iudicat temerariam, est re ipsa falsa, quia ejus iudicium est infallibile; doctrina autem, quam alij Doctores iudicant temerariam, potest esse vera, quia eorum iudicium est fallibile. Lege P. Rip.

Secundo probatur: quia, vel verum est licere, quod Papa dicit non licere, vel non est verum? Si non est verum; ergo est falsum *licere*, quod Papa dicit non licere, & sic habeo intentum: si est verum *licere*, quod Papa dicit non licere; ergo Papa errat: similiter sumo opinionem asserentem probabilitatem purè speculativam, ex. gr. probabile est sufficere ad prudenter operandum tenuem probabilitatem; & ita arguo: Vel est probabile, quod Papa dicit non esse probabile, vel non est probabile? Si non est probabile; ergo non est probabile, quod Papa dicit non esse probabile, & sic habeo intentum: si est probabile; ergo Papa damnans opinionem ut scandalosam, quia asseritur probabilis, errat. Confirmo: Si unum ex contradictorijs est certò verum, aliud est certò falsum: *licere, non licere*, sunt contradictoria: ergo si certò verum est non *licere*, certò falsum est *licere*; aut e contra, si est certò falsum *licere*, est certò verum non *licere*.

Tertiò probatur: Quod caret fundamento gravi, & nihil certum contra se habet, illud est negativè improbabile, id est, non est probabile; quod autem aliquid certum contra se habet, illud est positivè improbabile, seu certò falsum: sed omnis damnata à Papà ut scandalosa, habet contra se certum de ejus probabilitate Papae iudicium; eatenus enim opinio damnata est scandalosa, quatenus asserit *licere*, vel *esse probabile*, & seclusis his particulis, non esset scandalosa: ergo omnis damnata à Papà ut scandalosa, est certò improbabilis, seu certò falsa. Confirmo: Opinio, cujus probabilitas, & licentia certò desperatur, est certò repugnans probabilitati, & licentiae: sed opinio damnata per certum, & perpetuum Papae iudicium, quia asserta probabilis, & licita, est opinio, cujus probabilitas, & licentia desperatur: ergo est certò repugnans, pro omni tempore futuro, omni probabilitati, & licentiae: ergo numquam potest esse vera, sed est, & erit certò semper falsa.

§. IV.

Solvantur argumenta allata §. primo.

SUMMARIUM.

Quid sentiam de DD. oppositis? n. 116.

F iij

Propo-

Propositio vera revelans crimen occultum est scandalosa, ex ignorantia, n. 118.

Etsi verum, & scandalosum uniri possint, non tamen in damnata, n. 119. &c.

Quid scandalum? n. 121.

Innocentius unice vetat, ne non damnata inter TT. controversa censurentur, ibid.

Vetatur lectio, & impressio Scripturae vulgari idiomate, n. 123.

Omne sive stringat, sive laxet, si sit occasio ruinae, est scandalosum, n. 124.

Damnata, quia practice probabiles, sunt hodie practice falsae, n. 125.

Nimis stricta, quia augent obligationem, damnantur, ibid.

Dictum in modali, nec affirmatur, nec negatur, n. 127.

Ideo damnata fuere ut scandalosa, quia docebantur, ut morum regula, n. 128.

Damnata ut scandalosa carent probabilitate, quam praeferebant, n. 129.

Tam evidenter, quam certitudo tollit probabilitatem, n. 130.

Papa vetat, ne minus pia censureretur, ibid.

An improbabilitas sit censura Theologica? DD. ib.

DD. asserentes minus piam de Conceptione esse improbabilem, ibid.

Num Papa doctrinam in re falsam declarare possit probabiliorum? n. 132.

N. **A**D primum respondeo: Eo ipso quod
116. P. Moya l.c. n. 50. asserit repugnare,
P. Moy. ut opinio damnata, ut scandalosa ex se, &
ut opinio aequivoca, sit practice vera, seu
practice probabilis; & eo ipso, quod Lumb.
& Torrec. dicunt omnes damnatas esse practice
falsas, eo ipso dicunt ex parte, quod
nos, non tamen bene dicunt, quod nos: di-
cunt ex parte, quod nos; nam nos etiam di-
cimus opiniones damnatas ut scandalosas,
etsi praferrent probabilitatem practicam,
esse practice falsas: non bene dicunt, quod
nos; nam dicti Authores ad questionem, an
propositio damnata a Papa ut scandalosa, sit
eo ipso falsa, negant absolute, cum tamen,
vel deberent absolute affirmare, nam hoc
ipsum deinde affirmant; vel deberent dis-
tinguere, affirmando esse falsas de probabi-
litate practica, non autem de speculativa.
N. Quod si hoc dicant, falsum dicent, quoad
117. probabilitatem speculativam, & ideo dixi
eos dicere ex parte quod nos; nos enim vo-
lumus, omnes esse falsas falsitate opposita
probabilitati, aut veritati assertae in dam-
nata: si probabilitas asserta in damnata sit
practica, dico damnatam esse practice
falsam; si sit speculativa, dico esse specu-
lative falsam: ergo, cum omnis damnata

fit damnata ut scandalosa, & praferat proba-
bilitatem aliquam, sive pure practicam, si-
ve pure speculativam, sive mixtam, omnis
damnata erit absolute falsa, vel falsitate pra-
ctica, vel speculativa, vel utraque. Secum-
do respondeo, propositionem veram non
posse esse scandalosam, nisi ex ignorantia,
aut errore: propositio, qua quis de viro gra-
vi affirmat verum, sed occultum, crimen,
est scandalosa ex ignorantia, nam totum
scandalum oritur ex eo, quia audiens illud
crimen, illud ignorabat, immo forte ex er-
rore putabat dictum virum gravem esse in-
nocentem: similiter propositio, quam quis,
quia ex ignorantia fundamenti gravis pro-
ejus reali veritate, putat non esse probabi-
lem, aut ex errore putat omnino improba-
bilem, est etiam scandalosa, licet sit vera in
re, attamen totum scandalum oritur ex ve-
ritate illius ignorata, immo ex errore de
ejus improbabilitate, cum in se sit vera. Cum
autem in Pontifice ex Cathedra declaran-
tem ignorantia cadere non possit, conse-
quenter respectu Pontificis nulla potest esse
vera, & scandalosa; nulla scandalosa, & ve-
ra. Ratio est: quia implicat, ut doctrina
morum revocans a perditione, & ducens
ad vitam, sit doctrina revocans a vita, &
ducens ad perditionem, nisi ex ignorantia
fundamenti dictae doctrinae: sed doctrina
morum vera revocat a perditione, & ducit
ad vitam; doctrina scandalosa revocat a vi-
ta, & ducit ad perditionem: ergo implicat,
ut doctrina morum sit vera simul, & scan-
dalosa, nisi ob ignorantiam: sed ignorantia
non cadit in Papam declarantem ex Cathedra
materiam morum: ergo eo ipso quod
Papa declarat talem opinionem esse scan-
dalosam, implicat, ut sit doctrina morum ve-
ra. In forma distinguo antecedens: scan-
dalum opinionis non connectitur cum falsita-
te opinionis, si scandalum non oriatur ex
ignorantia judicantis, nego antecedens; si
oriatur, concedo antecedens: cum igitur scan-
dalum declaratum a Papa insitum tali opi-
nioni, non oriatur ex ignorantia, sed ex as-
sistentia Spiritus S. qua Papa penetrat na-
turam opinionis; consequenter omnis opi-
nio declarata a Pontifice, ut scandalosa, ne-
cesse est, ut non tantum non sit probabilis,
sed est certo falsa, vel practice, vel specula-
tive juxta naturam veritatis assertae in dam-
nata. Ratio primi est: quia implicat, ut,
quod est ex objecto, & non ex mera igno-
rantia scandalosum, sit probabile; omne
enim certo probabile est licitum, & hone-
stum, quantum est ex se: ergo nullum cer-
to scandalosum est probabile, seu licitum, &
honestum.

honestum. Ratio secundi est; quia eo ipso quod Papa declarat aliquid esse scandalosum, est certo tale: sed omne certo scandalosum, est certo improbabile, seu illicitum, adeoque certo falsum quoad probabilitatem, aut veritatem assertam: ergo, &c. Ad do, ut dixi, damnatas esse scandalosas, quatenus tradebantur, ut regulæ dirigentes recte mores nostros absque ullo salutis periculo; Papa autem declarat esse perniciosas, adeoque periculosas, & obliquas: ergo est certum eas non esse practicæ veras, seu rectas morum regulas.

N. 120. Ad utramque confirmationem patet ex dictis; unice enim probant, ut bene P. de la Fuente n. 29. verum, & scandalum posse in genere uniri, non autem probant posse uniri in opinione damnatâ à Papâ, ut scandalosa; eo enim ipso quod talis sit, non est vera morum regula, immò implicat, ut sit vera morum regula.

N. 121. Dices: Scandalum est dictum, aut factum minus rectum, ubi non dicitur dictum, aut factum *malum*, sed *minus rectum*: ergo ad rationem scandali satis est apparentia mali in dicto, aut facto: ergo sicut in bono facto potest dari apparentia mali generans scandalum; ita etiam ex dicto vero habente apparentiam mali, potest sequi scandalum: ergo veritas potest conjungi cum scandalo.

Sed contra primo: quia cum Lamb. & Torrec. admittant damnatas, ut scandalosas, esse practicæ falsas, tenentur solvere argumentum, quomodo omne damnatum à Papâ ut scandalosum, sit practicæ falsum. Secundo; quia exempla adducta de frequenti viri boni ingressu ex bono fine ad mulierem bonam, & de convictu Ecclesiastici cum adolescentulâ, vel non sunt ad rem, vel contra Adversarios: non sunt ad rem, quia ea exempla eatenus scandalum generant, quia habent mali apparentiam ratione alicujus circumstantiæ: sed doctrina morum vera, licet respectu cujusque hominis, qui non sit Pontifex, possit ex ignorantia habere mali apparentiam, adeoque esse scandalosâ ex ignorantia, non tamen respectu infallibilis iudicii Pontificij: ergo implicat respectu iudicii Pontificij talem opinionem esse veram in materiâ morum, & simul esse scandalosam. Sunt contra Adversarios; fac enim ut videntes frequentem viri probi ad foeminam ingressum, noverint optimum finem, & necessitatem, quâ Religiosus ducitur; utique talis ingressus non esset scandalosus; ergo si est, est tantum, quia ignoratur finis bonus, & necessitas. At numquid in Pontificem cadet ignorantia naturæ opinionis

damnatæ, ita ut, si est practicæ vera, possit eam damnare, ut practicæ scandalosam, si est speculative vera, possit eam damnare, ut speculative scandalosam?

Ad secundum respondeo, Innocentium prohibere tantum, ne opiniones non damnatæ, sed adhuc inter Theologos controversæ, censurentur, & merito; de quo plura scitu digna dabit P. Ripald. tom. 3. contra P. Baium d. 1. sect. 6. & 7. fult: sed nos loquimur de damnatis *ad minimum*, ut scandalosis: ergo licet censurari possint aliâ etiam censura, præter eam, quâ Papa eas censuravit. In formâ respondeo, quod qui diceret aliquam damnatam à Papâ ut scandalosam, diceret non tantum quid scandalosum, sed etiam quid certo falsum, falsitate practicâ, aut speculativâ, pro mensurâ veritatis practicæ, aut speculativæ per damnatam auctoritatem. Ratio, ut dixi, est; quia ex certo iudicio Pontificis de scandalo talis opinionis assertæ, ut probabilis, inferitur certitudo de non probabilitate, immò de improbabilitate, adeoque de falsitate speculativâ, vel practicâ ejus opinionis; nam omne certo scandalosum, quia assertum probabile, est certo non probabile, immò improbabile.

Dices certum esse, quod doctrina vera N. potest interdici, quatenus perniciofa; ita 123. Divina Scriptura in vulgare idioma translata, est interdicta, quia plures sumpserunt occasionem ruinæ. Respondeo non esse interdictam Scripturam, sed impressionem, & lectionem illius vulgari idiomate esse vitiam; immò etsi Scriptura esset verita, (quod repugnat) nil inde contra nos; non enim dicimus, quod omne prohibitum sit falsum, sed quod omne in materiâ doctrinæ declaratum à Papâ intrinsecè scandalosum, sit falsum.

Ad tertium respondeo: Sicut omne declaratum à Papâ, ut certo scandalosum, est certo falsum, ita omne declaratum à Papâ, ut certo falsum, est scandalosum, siue talis falsitas laxet, siue stringat conscientiam, dummodò sit occasio perditionis; etsi communiter sola falsitas in materiâ morum, quæ laxat conscientiam, & nimis favet libertati contra legem, & ducit per viam latam, non autem, quæ favet legi, dici soleat scandalosa; revera tamen non video, cur dici non possit scandalosa doctrina, quæ nimis stringit conscientiam, nam est causa desperationis, & perditionis, & multiplicat peccata, ut dixi n. 93.

Ad quartum, & ejus confirmationem patet ex dictis: si scandalosa est talis ob probabilitatem practicam assertam per damnatam, eo ipso ea scandalosa est practicæ improbabilis,

Alex.
VII.
Innoc.
XI.
Alex.
VIII.

bilis, seu practice falsa; si autem est talis propter probabilitatem speculativam assertam, eo ipso ea damnata, ut scandalosa, est speculative falsa. Pateor tamen ferè omnes damnatas ab Alexandro VII. & Innocentio XI. (& aliquas ex damnatis ab Alexandro VIII.) loqui de probabilitate practica; immò etiam illas, quæ primà fronte præferunt probabilitatem purè speculativam, diriguntur ad praxim, nempe, vel ad tollendam obligationem, vel ad reddendum licitum, quod est illicitum, immò ad augendam obligationem, qualis est *tertia* ex damnatis ab Alexandro VIII.

N. 126. Dices: Ergo non omnes damnatæ, ut scandalosæ, sunt speculative falsæ: ergo possunt esse speculative veræ, & practice falsæ. Concedo primam consequentiam, nam scandalum eam tantum tollit probabilitatem, ex qua scandalum sequitur: ergo si in damnatâ scandalum oriatur ex pura probabilitatis practice affirmatione, damnata erit tantum practice falsa. Ad secundam dico, scandalosas damnatas, ut assertas imprudenter speculative veras, esse speculative falsas; at quia omne speculative falsum, est etiam practice falsum; hinc omnes damnatæ, quia speculative falsæ, sunt etiam practice falsæ; damnatas autem, quia practice veras, dico esse tantum practice falsas. An autem damnatæ, putatæ practice veræ, sint non tantum practice, sed etiam necessario speculative falsæ? Dico, quod non; tum quia scandalum tunc non oritur, nisi ex veritate practica assertâ in damnatâ, non autem ex veritate speculativâ, quam damnata non asserit; tum quia non omne practice falsum est etiam speculative falsum; esto omne speculative falsum sit etiam practice falsum: ergo damnata, quia speculative falsa, est etiam practice falsa; damnata, quia practice falsa, non est necessario speculative falsa. Vid. *Notat. 5.*

N. 127. Ad quintum nego minorem; quia in modali una tantum est veritas, & falsitas, ut dixi, & dictum nullam habet veritatem, vel falsitatem præter illam, quam habet modus. Adde hoc argumentum, præter hoc quod peccat in Logicam, quia putat dictum affirmari, aut negari seorsim à modo, non esse ad rem, quia hic non examinatur, an propositio de inesse, seu dictum damnatæ sit verum, sed an propositio de modo sit vera simul, & scandalosa; nam Papa damnat eas, ut *jacent*, sed ut *jacent* sunt modales, ergo damnat, ut modales; eo modo, quo Papa damnans, ut hæreticam hanc propositionem, *Libertum est revelare omne verum, tò hæreticum*

cadit supra *licitum*, non autem supra *verum* seorsim à licito, quia nullum verum est hæreticum.

Dices, damnatas non esse in se scandalosas, alias qui interius illis assentiretur, assentiretur opinionibus scandalosis; sed hoc est falsum, quia scandalum fundatur in aliquo exteriori, & ideo Papa non vetat assensum interiore damnatarum, sed tantum, ne doceantur, & practiceantur. Respondeo damnatas esse in se scandalosas, quia tradebantur, ut tunc morum regulæ, & ideo qui alicui ex illis assentiretur, opinioni scandalosæ assentiretur. Ad probationem fatcor scandalum in actu secundo fundari in exteriori. Ad id, quod additur, dico, quod Papa, absolute loquendo, solas externas propositiones declarat esse scandalosas; internas autem declarat esse tales sub conditione, quod exterius tradantur, aut practiceantur; atque adeo damnatæ sunt in se scandalosæ sub conditione, quod exterius proferantur, seu habeant omnia, quæ scandalum includit; sunt itaque damnatæ scandalosæ in se in actu primo; si autem exterius practiceantur, sunt tales in actu secundo. Ratio est; quia damnatæ tendunt in objectum, quod potest gignere scandalum, etsi interius tantum prolata illud non generent; eo modo, quo volitio efficax furandi dicitur furtum, quatenus tendit in furtum, etsi illud non compleat.

N. 129. Ad sextum respondeo damnatas, ut scandalosas, non tantum non esse amplius probabiles, sed esse improbables improbabilitate oppositâ probabilitati per damnatam assertæ. Ratio est; tum quia sicut quod caret fundamento, non est probabile, ita quod habet contra se principium certum, est improbabile; omnes autem damnatæ, ut scandalosæ, modo carent omni fundamento, & habent contra se iudicium certum enervans omnem spem probabilitatis futuræ; tum quia omne declaratum, ut ex se scandalosum, est ex se illicitum; omne certò illicitum, est certò improbabile: ergo omne declaratum certò ex se scandalosum, est certò improbabile. Ad confirmationem dico, propositionem veram, & scandalosam ex eo, quia later fundamentum pro ejus veritate, esse ex ignorantia, non ex objecto scandalosam; quæ autem est ex ignorantia scandalosa, non est certò falsa, immò potest esse vera; non ita quæ est certò scandalosa ex objecto, hæc enim est certò falsa.

N. 130. Ad septimum nego maiorem; nam probabilitas potest excludi, tum per evidentiam oppositi, tum per certitudinem oppositi. Ad probationem, nego Papam damnantem, ut scandalosas, non derogare earum proba-

probabilitati. Ad paritatem dico, Papam non declarare opinionem minus piam tantum pro peccato Deipare esse improbabilem, aut esse probabilem, nam unice prohibet, ne quis eam opinionem minus piam censuret: sed improbabilitas non est censura Theologica, ait Cardin. de Lugo, & P. Hurt. de Mendoza d. 81. de Fide §. 46. & P. Carden. tom. 1. d. 9. cap. 18. art. 4. & ego infra, & interim legi potest P. Ripald. tom. 3. d. 1. n. 87. opiniones enim strictissimæ sæpe sunt improbabiles, nec tamen sunt damnatæ: ergo, qui dicit, ut recte de facto dicunt P. Suar. P. Justinianus, & alij, quos citat, & sequitur P. Card. art. 4. opinionem minus piam non esse probabilem, sed improbabilem, non contraveniret Decreto Alexandri VII. Ad confirmationem, nego antecedens cum P. de la Fuente l. c. n. 34. Card. de Lugo d. 20. de Fide n. 115. & Diana de Infalib. Pont. p. 11. resol. 10. & alij; si propositio sit in materia fidei, & morum, & loquatur ex Cathedra, quia Papa non decernit ex ignorantia, ut sæpe DD. privati, sed ex assententia Spiritus S. à quo dirigitur, ut cognoscat res, ut in se sunt, non ut nobis sæpe apparent.

N. Ex his infer, me non capere, quod dicit 131. P. Card. tom. 1. d. 1. n. 142. ubi negat, quod P. Card. propugnans aliquam ex damnatis diceret aliquid erroneum, aut errori proximum; ait enim, quod qui diceret hanc damnatam, Licet furari in gravi necessitate, non diceret Papam errare, quia licet ob dictum Papæ sit certum illud esse illicitum, attamen Papa hoc dicit tantum probabiliter, ita ut sit probabiliter certum illud esse illicitum: simile docet n. 187. contra Lumbier. Verum non video coherentiam; quia vel est tantum probabiliter certum Papam non errare, & illud esse illicitum, vel est omnino certum? Si secundum, habeo intentum: ergo qui diceret damnatam, diceret saltem quid erroneum, aut errori proximum, quatenus diceret tale objectum non esse illicitum, adeoque Papam errare. Si primum, sequitur primò, quod sicut, si esset certum (ut per me est) Papam non errare, qui diceret dictam damnatam, doceret certò quid erroneum, aut errori proximum; ita si est tantum probabiliter certum, docens damnatam, dicit quid probabiliter erroneum, aut errori proximum. Secundò, quia quod est probabiliter tantum de fide, non est necessariò credendum, immò respui potest, quia potest etiam esse probabile, non esse de fide: ergo etiam, si est tantum probabile Papam non errare, & furtum in gravi necessitate non

esse illicitum, nemo certò obligabitur abstinere ab eo tamquam illicito, immò probabile esse poterit, quòd tale furtum sit licitum. Tertio, quia etiam per P. Card. est certum P. Card. Papam in nullà morum decisione errare; sed hæc, Non est licitum furari in gravi necessitate, est decisio in materia morum: ergo in hac non errat: ergo qui docet oppositum, docet quid erroneum, aut errori proximum; nam vel negat minorem, quæ est evidens, vel maiorem, quæ si non est de fide, (ut esse docui) saltem est proxima fidei, ut alij docent. Hinc optime P. de la Fuente disp. 1. qu. N. 6. a n. 32. ubi querit, an Papa possit favere doctrinis re ipsa falsis, declarando eas toti Ecclesiæ, ut probabiliores; (nam ut veras Fuent. non potest) hoc negat cum Card. de Lugo a c. de n. 113. deinde addit, quòd qui assentiretur propositioni contradictoriæ affirmanti opinionem scandalosam, aut erroneam esse veram, non tantum esset præsumptivè hæreticus, seu mediatè, sed etiam formaliter. Vide illum.

SECTIO IV.

An omne antecedens, ex quo inferitur damnata, & omne consequens, quod inferitur ex damnata, sint antiquata, seu certo falsa?

SUMMARIUM.

Quid antiquata; quid damnata? n. 133. 134. Status questionis, ibid.

Omnis contradictoria damnata est certò vera, n. 135.

Cum si una ex contradictorijs est probabilis, non ea ipsa opposita est improbabilis: si autem una est certò improbabilis, alia est certò vera? n. 136.

Omnis, ex quâ evidenter inferitur damnata, est antiquata, n. 137.

Omne consequens evidenter illatum ex contradictoria damnata est certò verum, n. 138.

Non omne consequens evidenter illatum ex damnata, est certò falsum, sed aliquando verum, n. 139.

Solus, qui hanc questionem movet, est N. P. Card. tom. 4. disp. 1. cap. 14. quique cum P. de la Fuente palmam, me iudice, non tantum in discussione opinionum damnatarum, sed etiam in disquisitione eorum, quæ ad exactæ discussionis notitiam necessaria sunt, plerisque eripuit. Breviter autem hanc questionem expediam, cum tota resolutio à Dialecticæ regulis petenda sit. Duo autem præmittenda mihi sunt. Primum est discrimen inter damnatam, & antiquatam; Damna-

Damnata est illa, quam Papa expressè damnat, sive utatur hac voce *damnamus*, sive æquivalenti: Antiquata est, quæ licet non sit expressè damnata, attamen quia est impossibilis cum principio certo (sive hoc sit Decretum Pontificium, sive principium naturale) de novo cognito, ideo est certò falsa, esto prius admitteretur, ut probabilis, propter ignorantiam, vel principij, vel alterius veritatis impossibilis cum illa. Secundum, status quætionis, quæ duplex est; prima est, an antecedens, ex quo inferitur damnata, sit antiquatum, id est, certò falsum, esto antiquitùs putaretur probabile? Secunda est, an consequens, quod inferitur ex damnata, sit antiquatum? Porro utraque quæstio est valde utilis, ut sciatur, quæ opinio præter damnatas sit repudianda ex necessario connexis cum eadem damnata; an illa, quæ se habet ut antecedens, ex quo damnata inferitur, an ea, quæ se habet ut consequens, quod ex damnata inferitur. Hic ergo tradimus regulam generalem.

N. 135. Dico primò: Omnis propositio contradictoriè opposita damnatæ à Papâ in materiâ morum ut scandalosæ, non tantum est probabilis, sed certò vera. Probatur ex duabus contradictorijs, si una est certò falsa, alia est certò vera, & e contra: sed, ut ostendi *sect. elapsa*, omnis damnata ex Cathedrâ à Papâ ut scandalosa, est certò falsa, & improbabilis; est enim certum, esse illicitum, quod Papa damnat, quia astrictum licitum: ergo omnis contradictoria damnatæ ut scandalose, est certò vera. Hinc, quia Papa damnat hanc, (idem dico de alijs) *Licetum est edere ad satietatem*, ut scandalosam, & per nos est certò falsa, sequitur ejus contradictoriam, *Non est licitum edere ad satietatem*, esse certò veram.

N. 136. Dices: Ex eo quod una ex contradictorijs sit probabilis, non sequitur, quòd altera non sit probabilis, & multò minus, quòd sit improbabilis: ergo neque ex eo, quòd una ex contradictorijs sit certò falsa, seu certò improbabilis, non sequitur, quòd opposita sit certò vera, & probabilis. Nego consequentiam, de quâ doctè P. Card. *tom. 1. d. 4.* per totam, & nos *alibi*. Modò dico discrimen esse, quia veritas unius contradictorij tollit veritatem ab altero, cum implicet, ut ambo sint vera, vel ambo falsa, vel ambo nec vera, nec falsa, probabilitas autem unius contradictorij non tollit probabilitatem ab altero, cum sicut utrumque potest esse probabile, ita neutrum potest esse probabile, vel unum tantum esse probabile, & aliud nec probabile, nec improbabile, sed purè

P. Card. 4. per totam, & nos *alibi*. Modò dico discrimen esse, quia veritas unius contradictorij tollit veritatem ab altero, cum implicet, ut ambo sint vera, vel ambo falsa, vel ambo nec vera, nec falsa, probabilitas autem unius contradictorij non tollit probabilitatem ab altero, cum sicut utrumque potest esse probabile, ita neutrum potest esse probabile, vel unum tantum esse probabile, & aliud nec probabile, nec improbabile, sed purè

non probabile, prout habent pro se, aut contra se, vel non habent, nec pro se, nec contra se, rationem solidam, & gravem.

Dico secundo: Omnis propositio, ex quâ N. 137. evidenter inferitur damnata, est antiquata, seu certò falsa. Probatur axiomate, *Ex vero non nisi verum*, & ideo in arguendo dicere solemus, consequens est falsum; ergo & antecedens, quia non potest consequens esse falsum, & antecedens esse verum: sed omnis damnata est certò falsa: ergo omne antecedens, seu propositio, ex qua certò inferitur damnata, est certò falsa: ergo cum antiquitùs ea propositio esset probabilis, & modò sit improbabilis, quia habet contra se principium certum, seu Papæ judicium, sequitur quòd antecedens, seu propositio, ex quâ certò inferitur damnata, sit antiquata. Dixi, ex quâ evidenter, aut certò inferitur; si enim damnata non inferatur evidenter, aut certò ex tali antecedenti, sed tantum probabiliter, tunc antecedens, seu propositio, ex quâ inferitur damnata, non est antiquata. Ratio est; quia eo ipso, quòd damnata non inferatur nisi probabiliter ex tali antecedenti, tale antecedens non habet evidenter contra se principium certum: sed antiquata est, quæ habet evidenter contra se principium certum: ergo antecedens, ex quo non nisi probabiliter inferitur damnata, non est antiquatum, seu certò falsum. Hinc non rectè aliqui volunt, omne antecedens, & omnem rationem, ex quâ probabiliter inferitur, & sæpe minus probabiliter, damnata, esse certò falsum, & reprobandum; ad summum enim erit probabiliter falsum, immò aliquando nec probabiliter falsum, pro mensura probabilioris, aut minus probabilis connexionis talis antecedentis cum propositione damnatâ.

Dico tertio: Omne consequens, quod N. 138. evidenter inferitur ex contradictoriâ propositionis damnatæ, est certò verum. Patet; quia ex vero non nisi verum: contradictoria damnatæ est vera: ergo consequens evidenter illatum ex contradictoriâ damnatæ est verum.

Dico quartò: Non omne consequens, N. 139. quod evidenter inferitur ex damnatâ, est certò falsum, seu antiquatum, sed aliquando verum, aliquando falsum. Patet ex alio principio, *Ex falso aliquando verum, aliquando falsum*; & ideo non valet, antecedens est falsum, ergo etiam consequens: ergo licet omnis damnata sit falsa, attamen non omnis propositio, quæ ex damnatâ inferitur, erit falsa. Pleraque ex P. Carden. sumpsi.

DISPUTATIO III.

De peccato violantium Decreta.

SECTIO I.

Explicantur Censurae Theologicae.

SUMMARIUM.

Censura, nisi aliud exprimitur, cadit tantum in opinionem, n. 1.

S. Aug. dictum, ibid.

Inanctio TT. qui ex ignorantia docuere erronea, n. 2. 3.

Dictum M. Cani, n. 4.

S. Aug. quid de parvulis senserit, ibid.

Quilibet est doctissimus errare potest, n. 5.

Nullum docens, etsi aliquis damnatus docuerit, n. 6.

Quam belle S. Augustin. excuset S. Cyprianum, ibid.

Egregium dictum M. Cani, n. 7.

Nulli insultandum, etsi errarit, ibid.

Nulli est summo Ecclesiae Doctore in omnibus standum, n. 8.

Dictum Alphonsi de Castro, ibid.

Quid S. Augustinus dicat de Authoribus non Canonicis, ibid.

Alex. VIII. damnat standum in omnibus August. non respectu Pontificis Bulla, ibid.

Sape plura falsa DD. tribuuntur, n. 9.

Censura, quibus Papa damnare solent opiniones, n. 10.

DD. explicantes censuras, ibid.

Quae opinio dicatur digna censurâ Theologicâ, n. 11.

Expono species censurarum, n. 12. ad 17.

Egregium dictum Caietani de D. Thoma sapientia, & modestia, n. 15.

Laudatur M. Godoy, ibid.

Modestia, indicium exquisiti intellectus, ibid.

Censurarum gradus, quae maior, quae minor, quae maxima? n. 17.

N. 1.

CERTUM mihi est, quod quoties à Papâ censuratur aliqua propositio aut liber, nisi aliud exprimitur, censura præcisè cadit supra propositionem, nō supra Authorem, ut rectè P. Oviéd. Contr. 12. de Fide pun. 4. n. 57. & ideo acutè dixit S. Augustinus apud M. Gravinam, Errare potero, hæreticus non ero; & potest quis esse optimus Catholicus, & tamen ex ignorantia docuisse propositionem hæreticam, ut accidit

Michaeli Baio, contra quem stat Decretum Urbani VIII. confirmantis Constitutiones Pij V. & Gregorij XIII. damnans septuagintanovem propositiones ejusdem Baij, illudque adducit P. Arfdekin tom. 1. p. 2. a pag. p. Arf. 447. editionis quintæ Antuerpiensis, & P. dekin. Ripalda tom. 3. in aureo contra Baium opere. P. Rip.

Idipsum pluribus SS. Patribus, & primæ N. 2. notæ Theologis accidisse certo certius est, ut Mag. constat brevi paucorum inductione; nam Magister in primum dist. 17. voluit charitatem non esse nisi Spiritum S. non tantum causaliter, sed etiam formaliter, ut exponit D. Th. qu. 23. art. 2. D. Bonav. in 1. dist. 17. p. 1. qu. 1. Scotus in 1. dist. 17. qu. 3. n. 30. quæ tamen sententia repugnat non tantum certæ Theologorum sententiæ asserenti charitatem esse qualitatem infusam, sed etiam

Tridentino sess. 6. cap. 7. Idem Magister, seu Petrus Lombardus, (de quo plura P. Henao tom. 3. de Sacrifi. Missæ ad finem pag. mibi 528) idem, inquam, qui in Academia Parisiensi Doctoris Theologiæ lauream est consecutus, & ab eo primum accepit Theologia fundamentum, in 2. dist. 31. & Gabriel

ibid. docuit, peccatum originale esse morbidam qualitatem animæ infusam; quæ tamen opinio judicatur omnino improbabilis. Altifiodorensis lib. 3. Sum. tr. 5. cap. 5. & Dionyl. Carthus. in 1. dist. 17. qu. 9. putarunt habitum charitatis minui per venialia; quæ tamen opinio ab omnibus rejicitur; nam venialia dispositivè tantum minuunt, quatenus disponunt ad mortale, quo tollitur habitus charitatis, non autem formaliter. Petrus de Aliaco in 1. quest. 12. art. 5. dub. 3. §. 55. & Adam Goddam in 3. dist. 14. qu. 5. dub. 2. Adam. videntur docuisse, Deum, absolute loquendo, posse mentiri, cum tamen oppositum sit de fide. Gerson docuit solum Deum obliga-

re in conscientia: qui tamen loquendi modus rejicitur ab omnibus TT. docentibus leges humanas, tam civiles, quam Ecclesiasticas, obligare in conscientia: idem docuisse videtur S. Bernardus, (ait Caram. non rectè in Apolog. n. 273.) dum dixit præceptum Ecclesiasticum non violari, nisi per contemptum, & tamen hodie certum est violari posse mortaliter, secluso omni contemptu. Gabriel in 3. dist. 10. referente Magistro Gabriel. Medina in 3. p. qu. 23. docuit, præcitos existentes